

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

Hospodaření zemědělské usedlosti

Jitka Karasová

© 2013 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra obchodu a financí

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Karasová Jitka

Veřejná správa a regionální rozvoj nav.- Litoměřice

Název práce

Hospodaření zemědělské usedlosti

Anglický název

The economy of agricultural farmstead

Cíle práce

Cílem diplomové práce je podat obraz hospodářské situace zemědělského podniku r.1937 a r.2010, porovnat vybrané ekonomické ukazatele a celkovou ekonomickou situaci zemědělského podniku r.1937 a r.2010. Dílčím cílem je popsat a porovnat účetnictví r. 1937 a r. 2010, ukázat, co vše lze vyčíst z finančních výkazů a naznačit možnosti využití těchto údajů v praxi.

Metodika

Z odborné literatury jsou čerpány údaje o hospodářské situaci státu v roce 1937 a v roce 2010 i poznatky o jednoduchém účetnictví v roce 1937 a daňové evidenci v roce 2010. Na základě těchto poznatků je provedeno porovnání účetních systémů jednoduchého účetnictví v letech 1937 a daňové evidence roku 2010. Informace z odborné literatury jsou při srovnání obou systémů doplněny oficiálními informacemi zveřejňovanými Českým statistickým úřadem. Dále je provedena analýza ekonomické situace zemědělského podniku v roce 1937 na základě dostupných výkazů z roku 1937. K provedení analýzy ekonomické situace zemědělského podniku v roce 2010 jsou využity výkazy Daňové evidence roku 2010 a další podklady postoupené majitelem podniku. Výsledky obou ekonomických analýz jsou dále využity k porovnání ekonomické situace zemědělského podniku v roce 1937 a v roce 2010. K dokreslení hospodářské situace v letech 1937 a 2010 je zároveň využito i srovnání makroekonomických ukazatelů z těchto let. Závěr práce se věnuje možnostem dalšího hospodářského vývoje zemědělského podniku, které jsou odvozeny z analýzy, v úvahu je brána i současná hospodářská situace státu a vlastní plány majitele podniku.

Harmonogram zpracování

1/2011 = Zpracování cílů a metodiky

2/2012 - 6/2012 = Syntéza výchozí znalostí báze

9/2012 - 12/2012 = Charakteristika hospodářské situace

1/2013 - 4/2013 = Srovnání ekonomické situace zemědělské usedlosti

5/2013 - 6/2013 = Zhodnocení, závěry

Rozsah textové části

60 - 80 stran textu

Klíčová slova

Vedení účetnictví, daňová evidence, jednoduché účetnictví, podvojně účetnictví, ekonomická analýza, finanční analýza, hospodářská situace, makroekonomické ukazatele, mikroekonomické ukazatele

Doporučené zdroje informací

- Landa, M.: Jak číst finanční výkazy. Brno, Computer Press, 2008. ISBN 978- 80- 251- 1994- 5
- Malíková, O.- Horák, J.: České účetnictví v kontextu historického vývoje a analýza vybraných faktorů ovlivňujících účetní výkaznictví. Liberec, Technická univerzita v Liberci, 2009. ISBN 978- 80- 7372- 557- 0
- Malíková, O.- Horák, J.: Finanční účetnictví- poznámky k vybraným oblastem účetní teorie v podmínkách současné účetní regulace. Liberec, Technická univerzita v Liberci, 2010. ISBN 978- 80- 7372-690-4
- Sedláček, J.: Daňová evidence podnikatelů 2011 .Praha, Grada Publishing, 2011. ISBN 978- 80- 247- 3802- 4
- Širůček, P. a kol.: Hospodářské dějiny a ekonomické teorie. Praha, Melandrium 2007. ISBN 978- 80- 86175- 53- 9

Vedoucí práce

Štáfek Pavel, Ing.

Termín odevzdání

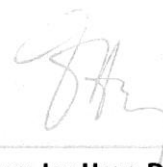
březen 2013

20

Ing. Helena Čermáková, Ph.D.

Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.

Děkan fakulty

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Hospodaření zemědělské usedlosti" jsem vypracoval(a) samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor(ka) uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil(a) autorská práva třetích osob.

V Praze dne 26. 3. 2013

_____

Poděkování

Rád(a) bych touto cestou poděkoval(a) vedoucímu práce Ing. Pavlu Štáfkovi za odborné vedení při vypracování diplomové práce, Ing. Olze Malíkové, Ph.D. z Ekonomické fakulty Technické univerzity v Liberci za poskytnutí odborné literatury o vývoji českého účetnictví a panu Ladislavovi Škorpíkovi za poskytnutí daňové evidence svého podniku.

Hospodaření zemědělské usedlosti

The economy of agricultural farmstead

Souhrn

Diplomová práce nastiňuje problematiku hospodaření zemědělské usedlosti roku 1937 a roku 2010. Práce vychází z jednoduchého účetnictví zemědělské usedlosti roku 1937 a daňové evidence roku 2010.

V teoretické části diplomová práce charakterizuje celkovou hospodářskou situaci státu roku 1937 a roku 2010, jednoduché účetnictví roku 1937 a daňovou evidenci roku 2010, makroekonomické a mikroekonomické ukazatele k porovnání ekonomického zdraví a prosperity zemědělské usedlosti roku 1937 a roku 2010.

Analytická část diplomové práce popisuje a porovnává vlastní jednoduché účetnictví roku 1937 a daňovou evidenci roku 2010, rozebírá vlastní ekonomickou situaci zemědělského podniku roku 1937 a roku 2010 a porovnává vybrané ekonomické ukazatele.

V závěru diplomové práce jsou uvedeny hlavní poznatky vycházející ze zpracované teorie a analytické části.

Summary

This thesis is trying to describe the way of the economy of agricultural farmstead in 1937 and 2010. This work is based on single entry bookkeeping of the farmstead in 1937 and recording for tax purposes of 2010.

In the theoretical part the thesis describes total national economical situation from the year of 1937 and 2010, single entry bookkeeping of the farmstead in 1937 and recording for tax purposes of 2010, macro- and micro-economical indicators to compare economical health and prosperity of agricultural farmstead in 1947 and 2010.

Analytic part of this thesis describes and compares own single entry bookkeeping in 1937 and recording for tax purposes of 2010, analyzes own economical situation of the agricultural farmstead in 1937 and 2010 and compares selected economical indicators.

At the end of the thesis the main knowledge obtained from processed theory and analytical part is mentioned.

Klíčová slova: účetnictví, jednoduché účetnictví, podvojně účetnictví, daňová evidence, ekonomická analýza, finanční analýza, hospodářská situace, makroekonomické ukazatele, mikroekonomické ukazatele

Keywords: accounting, single entry bookkeeping, double entry bookkeeping, recording for tax purposes, economic analysis, financial analysis, economic situation, macroeconomic indicators, microeconomic indicators

Obsah

1	ÚVOD.....	10
2	CÍL A METODIKA PRÁCE:.....	11
2.1	Cíl:	11
2.2	Metodika:.....	11
3	PŘEHLED ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY.....	12
3.1	Nástin hospodářské situace	12
3.1.1	Hospodářská situace mezi světovými válkami- roku 1937	12
3.1.2	Hospodářská situace roku 2010	16
3.1.3	Porovnání hospodářské situace r. 1937 a r. 2010	24
3.1.4	Ekonomické ukazatele.....	27
3.2	Popis účetnictví.....	29
3.2.1	Popis účetnictví r. 1937	34
3.2.2	Popis účetnictví roku 2010- podvojně účetnictví, daňová evidence.....	39
3.2.3	Porovnání jednoduchého účetnictví roku 1937 a daňové evidence roku 2010	46
4	ANALYTICKÁ ČÁST	50
4.1	Popis jednoduchého účetnictví roku 1937	50
4.2	Popis Daňové evidence roku 2010.....	51
4.3	Rozbor ekonomické situace zemědělského podniku roku 1937 a roku 2010	53
4.3.1	Rozbor ekonomické situace zemědělského podniku roku 1937.....	53
4.3.2	Rozbor ekonomické situace zemědělského podniku roku 2010.....	57
4.3.3	Porovnání podniku roku 1937 a roku 2010	60
4.4	Porovnání ekonomických ukazatelů roku 1937 a roku 2010	61
4.5	Ekonomická analýza roku 1937 a roku 2010	68
5	ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ A DOPORUČENÍ.....	71
6	ZÁVĚR	74
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	76
8	PŘÍLOHY:.....	78

8.1	Konečná zpráva k jednoduchému zemědělskému účetnictví s naturálním oběhem roku 1937	.79
8.2	Měsíční zprávy k zemědělskému účetnictví A- pokladní zprávy roku 1937	.80
8.3	Měsíční zprávy k zemědělskému účetnictví B- zprávy o pohybu naturálií a zvířectva roku 1937	81
8.4	Soupis jmění 31. 12. 1936- 31. 1. 1937.....	.82
8.5	Berní knížka	.83
8.6	Bezplatný šekový vplatní list.....	.84

1 Úvod

V době hospodářské krize podnikatelé poukazují na lepší minulé časy. Nechtějí vidět, že v každé době existují specifické problémy, které musí podnikatelé i stát řešit.

Ekonomickou situaci státu nejjednodušeji a nejpřesněji popisují makroekonomické ukazatele- hrubý domácí produkt, státní dluh, obchodní bilance, růst hrubého domácího produktu, míra inflace, míra nezaměstnanosti a podíl salda obchodní bilance na hrubém domácím produktu.

Ekonomickou situaci státu výrazně ovlivňuje politika státu a jeho postavení ve světě. Rok 1937 je poznamenán předvěstí války. Stát se snaží na tuto nepříznivou situaci co nejlépe připravit, aby mohl co nejlépe chránit své občany, proto nakupuje potravinové a materiálové zásoby. V roce 2010 je politická scéna stabilizovaná, žádná válka nehrozí. Stát zasahuje do ekonomické situace svými výdaji, aby usměrnil probíhající ekonomickou krizi, která se následně mění v recesi.

Ekonomická situace státu ovlivňuje a je ovlivňována ekonomickou situací podniků hospodařících ve státě. Ekonomickou situaci a vlastní hospodářskou činnost podniku velice podrobně zachycuje účetnictví, které je standardizované tak, aby umožnilo srovnávat výsledky v čase i mezi podniky navzájem. Z účetnictví je možno vyvodit řadu mikroekonomických ukazatelů, které ukazují obraz ekonomického zdraví podniku. Jsou jimi ukazatele rentability, aktivity, likvidity a stability.

Práce by měla vyvolat zamyšlení nad ekonomickou situací státu a podniků, nad možnostmi využití výsledků vyplývajících z účetnictví a změnu postoje podnikatelů k současnosti a současným problémům, které z doby vyplývají.

2 Cíl a metodika práce:

2.1 Cíl:

Cílem diplomové práce je podat obraz hospodářské situace zemědělského podniku roku 1937 a roku 2010, porovnat vybrané ekonomické ukazatele a celkovou ekonomickou situaci zemědělského podniku roku 1937 a roku 2010.

Dílčím cílem je popsat a porovnat účetnictví roku 1937 a roku 2010, ukázat, co vše lze vyčíst z finančních výkazů a ukázat možnosti využití těchto údajů v praxi.

2.2 Metodika:

Z odborné literatury jsou čerpány údaje o hospodářské situaci státu v roce 1937 a v roce 2010 i poznatky o jednoduchém účetnictví v roce 1937 a daňové evidenci v roce 2010. Na základě těchto poznatků je provedeno porovnání jednoduchého účetnictví v letech 1937 a daňové evidence roku 2010. Informace z odborné literatury jsou při srovnání obou systémů doplněny oficiálními informacemi zveřejňovanými Českým statistickým úřadem.

Dále je provedena analýza ekonomické situace zemědělského podniku v roce 1937 na základě dostupných výkazů z roku 1937. K provedení analýzy ekonomické situace zemědělského podniku v roce 2010 jsou využity výkazy Daňové evidence roku 2010 a další podklady postoupené majitelem podniku.

Výsledky obou ekonomických analýz jsou dále využity k porovnání ekonomické situace zemědělského podniku v roce 1937 a v roce 2010.

K dokreslení hospodářské situace v letech 1937 a 2010 je zároveň využito i srovnání makroekonomických ukazatelů z těchto let.

Závěr práce se věnuje možnostem dalšího hospodářského vývoje zemědělského podniku, které jsou odvozeny z ekonomické analýzy, v úvahu je brána i současná hospodářská situace státu a vlastní plány majitele podniku.

3 Přehled řešené problematiky

3.1 Nástin hospodářské situace

3.1.1 Hospodářská situace mezi světovými válkami- roku 1937

Etapy a hlavní rysy hospodářského vývoje v meziválečném období

Meziválečné období je charakteristické velkou hospodářskou krizí. Členila se na tři cykly:

- První poválečný cyklus proběhl v letech 1921- 1929
- Druhý cyklus v letech 1929- 1937
- Třetí cyklus započal krizí v letech 1937- 1938, ale zůstal nedovršen

První poválečný cyklus

Poválečná krize nastoupila roku 1921 a její vrchol probíhal roku 1922. Odeznívala roku 1923. Vývoj krize byl důsledkem disproporcí v ekonomice, které vycházely z války, rozpadu monarchie a snahy o poválečné oživení ekonomiky. Krizi vystupňovala deflační měnové politika, která prorazila s pomocí zahraničních půjček v průběhu roku 1922.

K. Engliš, nejvýznamnější český ekonomický teoretik meziválečného období, označuje tento nový typ krize jako krizi z deflace.

Vývoj krize tvrdě dopadl na ekonomiku, zhroutilo se několik bank, úpadek prohlásilo mnoho středních a malých podniků a problémy zaregistrovalo i velkopodnikání. Důsledkem bylo snížení výroby a propouštění.

V průběhu roku 1923 se úspěšně ustálily prudké výkyvy cen a měnového kurzu a koruna se stabilizovala. V letech 1923- 1932 měla koruna na burze v New Yorku trvale ustálený kurz 100 Kč= 2,96 dolar.

V letech 1924- 1925 se oživení hospodářské situace vyvinulo do hospodářské konjunktury, jejíž vrchol spadá do roku 1929. Druhá polovina 20. let se jevila jako nejpříznivější období hospodářského vývoje ČSR mezi světovými válkami, nazýváme ho zlatá léta.

Druhý meziválečný cyklus

Druhý meziválečný cyklus spadá do let 1929- 1937 a byl deformován. Krize let 1929-1937 kulminovala později než ve většině zemí a byla hlubší než v evropském a světovém průměru. Pominula až v jarních měsících roku 1936. Oživení bylo velice krátké a vyvrcholilo již koncem roku 1937 v novou cyklickou krizi. Minimalizace vývozu a současná agrární krize zvětšily ekonomické a sociální důsledky krize. Až do roku 1938 byla vysoká nezaměstnanost. Oživení ekonomiky v letech 1936- 1937 vzniklo především díky podpoře exportu a zbrojení, které bylo reakcí ČSR na existenci ohrožení nacistickým Německem.

Třetí meziválečný cyklus

Koncem roku 1936 nastoupila další krize. Většina hlavních ekonomických ukazatelů naznačuje zhoršení hospodářské situace ve 30. letech ve srovnání s předešlým desetiletím.

Strukturální přeměny v národním hospodářství se snažily navázat na tendence předválečného období. Bohužel se děly příliš pomalu a nedokázaly vytvořit dostatek pracovních míst mimo zemědělství a tím omezit agrární přelidnění a zabránit vystěhování za prací do ciziny.

Důsledky velké hospodářské krize byly velice vážné. Zvýšila se nezaměstnanost. Nejvyšší meze dosáhla počátkem roku 1933. V průběhu let 1933-1935 bylo bez práce asi 30% dělníků. Příliv nezaměstnaných z měst a omezení možnosti vystěhování zhoršovalo i situaci na venkově. Na chudinskou podporu v některých oblastech bylo odkázáno 8-10% obyvatel.

Zhoršení hospodářské situace 30. let negativně ovlivnilo vnitřní stabilitu a neudržitelnost státu v době, kdy ho stále více ohrožoval německý fašismus. (zdroj: Sirůček)

Průmyslová a zemědělská výroba

Průmyslová výroba se během evropské krize propadl v průměru o 20%, v ČR o 40%. V roce 1937 se objem průmyslové výroby dokázal vrátit pouze na 96% úroveň roku 1929. Krize a navazující léta představovala pro československý průmysl odraz cyklického vývoje ekonomiky a určitý způsob řešení dlouhodobých strukturálních problémů průmyslu vystaveného působení trhu.

Oživení průmyslové výroby roku 1936 bylo ovlivněno státní podporou exportu zárukami za exportní úvěry a daňovými úlevami. Zásadním faktorem oživení se stalo zbrojení, hromadění vojenských zásob, budování strategických komunikací a výstavba pohraničních opevnění. Státní nákupy byly z části financovány na účet rostoucího státního dluhu.

Strukturu zemědělských závodů hlavně tvořila hospodářství rolnického typu. Ani pozemková reforma neodstranila drobný rolnický nájem půdy, nájem selský a formanský.

Rostlinná a živočišná výroba byla ve vyváženém poměru, každá z nich tvořila asi 50% hrubé zemědělské produkce. Rostlinná výroba se více soustředila na pěstování pšenice, brambor a krmných okopanin na úkor cukrovky, luštěnin a lnu. Živočišná výroba se přesunovala k produkci mléka a vepřového masa, zmenšoval se stav ovcí, koz a koní. Rolnická, malá hospodářství se soustředila na živočišnou výrobu a u rostlinné produkce na píce a na pracovně náročnější okopaniny a zeleninu.

Na vzestupnou tendenci zemědělské výroby měla téměř výhradní vliv intenzifikace výroby, tj. růst hektarových výnosů a užitkovosti zvířat. Pokrok se odrazil v agronomických metodách, meliorační činnosti, šlechtitelství, plemenářství i v používání zemědělských strojů a průmyslových hnojiv. Vymoženosti technického pokroku do své výroby zařadily hlavně velkostatky a větší selská hospodářství.

Vzestup zemědělské výroby v letech 1925- 1926 ovlivnilo zavedení agrárních cel. Vzestupem vlastní produkce, hlavně obilí, se snížila závislost na dovozu potravin. Ale koncem 20. let nastoupila agrární krize, jejímž důsledkem byla především relativní nadvýroba a silný pokles cen. Na krizi reagovaly státní orgány na počátku 30. let zvýšením celní ochrany zemědělství a roku 1934 vznikem obilního monopolu, který měl výhradní právo výkupu, dovozu, vývozu a distribuce obilí, krmiv a mlýnských výrobků. Zároveň stanovoval výkupní a prodejní ceny. Pokusil se i regulovat oseední plochy. V důsledku

obilního monopolu vzrostli ceny obilí nad úroveň světových cen. Ceny okopanin a živočišných produktů zůstaly na krizové úrovni. Od konce 30. let agrární krize ustupovala, ale do druhé světové války nebyla zcela překonána. (zdroj: Sirůček)

Zahraniční obchod a postavení ČSR ve světovém hospodářství

Postavení československého hospodářství lze shrnout do několika bodů:

- ČSR měla příznivější pozici v zemědělství než v průmyslu
- V produktivitě práce byl mezi průmyslem a zemědělstvím velký rozdíl, nejvyspělejší země převyšovaly v zemědělství produktivitu práce ČSR 2-2,8 krát
- Hektarový výnos čtyř hlavních obilovin dosahoval v letech 1934- 1938 v evropském průměru 1,47 t, v ČSR 1,66 t. Obdobné relace byly u výnosů cukrovky a brambor. ČSR značně zaostávala v mechanizaci a chemizaci zemědělství.
- Ve srovnání s nejvyspělejšími zeměmi československý průmysl měl nedostatečně rozvinuto strojírenství a výrobu elektřiny, chemické a elektrotechnické odvětví.
- Zapojení československého hospodářství do mezinárodního obchodu bylo relativně značné, i když úroveň zapojení některých menších vyspělých států byl vyšší.
- ČSR patřilo mezi středně vyspělé evropské země, což lze argumentovat např. vybavení domácností elektřinou, rozhlasem a telefonem, kvalitou silniční sítě, rozšířením turistiky.
- Průměrná délka života v zemích západní a severní Evropy dosahoval 57- 62 let, v ČSR jen 53,5 roku.

ČSR v roce 1938 velikostí národního důchodu na 1 obyvatele obsadila 14. místo v Evropě, 18. místo ve světě.

Mezi bohatší západní a severní Evropou a chudší východní a jižní Evropou se dala nakreslit zřetelná hranice. ČSR a několik dalších zemí představovaly přechod mezi oběma částmi kontinentu. Pomyslnou čáru bylo možno vést i uvnitř ČSR. (zdroj: Sirůček)

3.1.2 Hospodářská situace roku 2010

Hospodářské a politické problémy současné doby

Ve všech světových hospodářských regionech v 90. letech 20. století se formovaly hospodářské bloky, které se snažily vytvářet rámy volného obchodu a následně směřovaly k hospodářské a měnové unii. V Evropě toto představovala transformace Evropských společenství v Evropskou unii v roce 1992.

Na podporu procesu evropské integrace a k vytvoření východiska pro sladění v přístupových jednání s EU, sestavily v únoru 1991 tři státy tzv. visegrádkou skupinu, která se po rozpadu Československa změnila ve visegrádkou čtyřku (Česká republika, Slovensko, Polsko a Maďarsko). O rok později, v prosinci 1992, byla v Krakově podepsaná Středoevropská dohoda o volném obchodu (CEFTA), která měla usnadnit vstup zúčastněných zemí do EU. V roce 2002 se k ní připojilo Chorvatsko. I po vstupu smluvních zemí do EU zůstala tato dohoda funkční a v letech 2006-2007 se k ní připojily další státy (Makedonie, Albánie, Bosna a Hercegovina, Moldava, Černá Hora, Srbsko, Území Kosova).

Projevem postupu globalizačních tendencí se stalo rozhodnutí GATT založit Světovou obchodní organizaci (WTO). V dubnu 1994 na konferenci v Marrakeši (Maroko) tato organizace vznikla s cílem provozovat liberální zahraničně obchodní politiku, deregulaci a privatizaci. Současně byla podepsaná Dohoda o ochraně duševního vlastnictví (TRIPS), která vychází z principu nejvyšších výhod a rovných podmínek pro všechny podnikatelské subjekty uvnitř zúčastněných zemí.

Na aktuální hospodářské otázky a přijímání rozhodnutí určujících směr hospodářské strategie hledá odpovědi a zastává neformální úlohu Fórum představitelů hospodářsky nejvyspělejších zemí světa, kteří se pravidelně schází od roku 1975.

Na hospodářský vývoj měla vliv celá řada konfliktů:

- Jedny z hlavních byly války v Perském zálivu.
- 11.září 2001 nabyly na naléhavosti boj proti mezinárodnímu terorismu

- Dalším velkým mezinárodním konfliktem byla krize na Balkáně, která vznikla rozpadem Jugoslávie a přešla ve vnitřní boje o území, které provázely krutostí a etnické čistky.
- Řada krvavých konfliktů propukla ve Společenství nezávislých států, které zůstaly otevřeny dodnes (Čečensko, Severní Osetie). Mír na blízkém východě je stále v nedohlednu.
- Problém tvoří etnické a kmenové konflikty v afrických státech, které často berou podobu genocidy a jsou provázeny hladomorem a epidemiemi.
- Trvalý spor vedou dvě jaderné velmoci, Indie a Pákistán, o Kašmír.
- Úspěchem politického jednání je odstranění rasové diskriminace a apartheidu v Jihoafrické republice bez krvavých otřesů.
- Sociálním a hospodářským problémem jsou migrační proudy.
- Neuvážená hospodářská činnost nebezpečně negativně ovlivňuje ekologická problému- kácení deštných pralesů, rostoucí průmyslová činnost. Důsledkem je oteplování planety, tání ledovců...
- Globálním problémem se stal i demografický vývoj. Velký přírůstek obyvatelstva světa představuje vážný sociální i hospodářský problém. (zdroj: Sirůček)

Česká transformace

Transformace se chápe jako celková politická, ekonomická, sociální a kulturní přeměna, jejíž aspekty se vzájemně překrývají, podmiňují a stimulují.

Československou transformaci nastartoval pád komunistického režimu a sametová revoluce v listopadu 1989. Novou tvář získává právní řád a instituce, mění se mocenské složky, armáda, ministerstvo vnitra, bezpečnostní síly, politická a hospodářská orientace země. Celkově se objevuje občanská společnost, související s transformací vlastnických vztahů. Změnu charakterizuje trojice změn: politický pluralismus, soukromé vlastnictví, tržní ekonomika.

Cílem transformace je zavedení tržního hospodářství, znovuzavedení podnikání, funkční zapojení do světového trhu, celková změna struktury ekonomiky. Základem úspěchu je sociální smír a přiměřená sociální ochranná síť.

Transformaci lze členit na tři fáze:

- 1. fáze- liberalizace trhů a stabilizace ekonomiky
- 2. fáze- privatizace a restrukturalizace podniků
- 3. fáze- koncentrace kapitálu, dokončení privatizačních, restitučních a dalších procesů

Důležitým faktorem transformačních změn, který změny urychlil a legislativní oblasti přímo formoval, byla EU. Ta pomohla českou ekonomiku zapojit do mezinárodní dělby práce. Po žádosti ČR o členství v EU, hodnotila a kontrolovala postup reforem. Roku 1991 byla podepsána dohoda mezi Československem a Evropským společenstvím a jeho členskými zeměmi, po rozpadu Československa byla novelizovaná.

Základem dohody bylo rozhodnutí o uvolňování vzájemného obchodu. Roku 1993 byly formulovány základní podmínky členství:

- Stabilita institucí zajišťujících demokracii, právní stát, dodržování lidských práv a práv menšin
- Země musí disponovat fungující tržní ekonomikou, být schopna se vyrovnat s konkurenčním prostředím evropského vnitřního trhu
- Země musí být připravena a schopna převzít veškerou legislativu Unie včetně cílů politické, hospodářské a měnové unie

Unie tlačila na dokončení transformačních přeměn. EU ve své zprávě roku 2000 konstatovala, že se v ČR zvýšila makroekonomická stabilita země a byl obnoven ekonomický růst. Nyní již vedla přímá cesta k řádnému členství v EU. (zdroj: Sirůček)

Co je nesporné: transformace byla úspěšná. Uskutečnila se sociálně ekonomická přeměna, jež instalovala demokratický politický systém a kapitalistické tržní hospodářství se všemi jejich přednostmi a problémy. Přeměny se přitom realizovaly v atmosféře společenského smíru. (Sirůček, s. 248)

Co jsme v poslední době prožili

V roce 2007 propukla první globální hospodářská krize, zrodila se ekonomická recese s vlastností počítačového viru.

Krizi odborná veřejnost předpovídala snad 10 let. Během této doby došlo k několika různorodým zpomalením ekonomiky a náznakům významnějších problémů, které se vždy obrátily v růstové tendence a které poměrně rychle vyřešila jednotlivá zaškobrtnutí a zadýchání. Ta se rozšířila většinou pouze na regionální úrovni.

Měnová a finanční krize se staly nedílnou součástí světové ekonomiky.

Světová odborná a politická veřejnost v roce 2008 se snažila připravit různorodé recepty na boj s touto nebývale tvrdou krizí. Bylo vyřčeno množství názorů na její řešení, často velice rozdílných.

Z pohledu podniku pohybujícího se v prostředí nové ekonomiky a v prostředí moderní, vyspělé a bohaté spotřebitelské společnosti naznačila období let 2007-2010 nové pohledy na mnoho otázek, např. na problematiku vlastních a cizích zdrojů, na otázku řízení rizik, na zajištění proti rizikům, na oblast cash flow a práce s peněžními toky...

V prvních letech krize vyšlo najevo, že v budoucnosti se musí přehodnotit vztah k veřejně publikovaným datům a fungování ekonomických subjektů.

Krize opětovně ukázala, že finanční otřesy i výrobní recese jsou nedílnou součástí demokratického kapitalismu, systému stojícího na volném trhu, soukromém vlastnictví a svobodě jednání. Krize je čas přirozených oprav v rovnovážných stavech soustav ekonomických vztahů.

Státní regulační a dotační zásahy negativně ovlivnily průběh krize a docílily toho, že ji musíme pokládat za nejhlubší a nejrozsáhlejší hospodářskou katastrofu v dějinách.

Současná globální krize není v žádném případě poslední. V budoucnosti se projeví další. Marek Mobius, investor a šéf Templitan Asset Menagement, např. tvrdí, že krize se vrátí za 5-7 let a pravděpodobně ve výraznější podobě.

Není žádný regulační a dotační prostředek, který by v budoucnosti zajistil klidnější a méně výstřední vývoj světové ekonomiky.

Pro podniky, které vycházejí z výhod volného trhu a svobodné soutěže, to představuje nutnost změny chování a přístupu k realitě. Krize ukázala na nedostatečné hodnocení dnešních ekonomických modelů. (zdroj: Kislingerová)

Sedláček a Orrell mají na krizi podobný názor.

Finanční a další krize jsou prostě přirozenou součástí systému. Jsou součástí toho, jak se ekonomika chová. A my proto musíme zjistit, jak se s tím naučit pracovat. (Orrell, Sedláček, s. 41)

Velkou pozornost věnujeme velmi detailním otázkám, jako je například HDP. Radujeme se, když HDP roste o 2,31% a naproti tomu ignorujeme vše ostatní. Ignorujeme úroveň krize, degradaci životního prostředí, psychologické dopady věcí, které se dějí kolem nás, a tak dále. (Orrell, Sedláček, s. 63)

Shodli jsme se na tom, že tato krize ukázala potřebu věci měnit. Na drobnostech se pracuje, změna myšlení, o které mluvíte vy, ale nenastala. Co je tedy třeba udělat, aby se věci změnily, aby se naše bolesti začaly léčit, jak říkáš? Musíme se zbavit přesvědčení, že se neobejdeme bez růstu, že růst je všechno. Proto říkám: Zbavme se modloslužby statistice HDP. Buďme skromnější. Přestaňme se snažit být uvědoměle přesní. A celé to zakončím citátem: Je lepší být zhruba přesní než se přesně mýlit. Já si při tom myslím. Že jsme se v posledních letech přesně mýlili. Až moc. (Orrell, Sedláček, s. 67)

Skutečný charakter globální ekonomické krize

Současná doba se dá popsat mnoha způsoby, např. jako aplikovaná počítačová a komunikační revoluce. Touto počítačovou a komunikační revolucí je zasažena i ekonomika. Tato revoluce rozšířila možnosti ekonomiky, naproti tomu se lidský potenciál stal limitním faktorem všech dějů.

Jedním ze zdrojů této globální krize se jeví postupné vyčerpání technologického šoku. Komputerizace pozbyla schopnost zásadně ovlivňovat ekonomiku již na počátku 21. století,

skončil její podstatný prorůstový vliv. Její dopad již neznamenal revoluci, ale pouze evoluci.

Vlivy, které v současnosti způsobily vypuknutí globální ekonomické krize v roce 2007, měly tyto hlavní příčiny:

- Finanční krizi, která se vyvinula v USA z přeúvěrování amerických domácností v systému hypotečních, studentských a dalších půjček. Krize překročila hranice USA a rozšířila se do celého světa. V mnoha zemích ji doprovázela krize úvěrová jako následek přenosu krize i na reálnou ekonomiku.
- Krizi poptávky, která vznikla všeobecným poklesem spotřebitelské poptávky z důvodu pocitu nejistoty z přicházející krize a potřeby vytvořit si finanční rezervy. Finanční krize a krize poptávky nastoupily současně, i když každá z jiných důvodů. Dohromady představovaly směs, která byla základem globální ekonomické krize roku 2007.
- Ztráta důvěry v liberalizaci mezinárodní obchodní výměny a selhání jednání GATT v Dauhá. To nevyprovokovalo samo o sobě krizi, ale prohloubilo ji.
- Situace na světových burzách vyvolaná spekulacemi finančních investorů, spekulantů. V ekonomickém prostředí se objevila nová neznámá rizika, např. na první pohled nepochopitelná volatilita trhu. (zdroj: Kislingerová)

Specifické dopady krize na podnikové ekonomiky

Současná ekonomická krize v sobě slučuje několik různě silných vlivů, které z ní zformovaly velmi specifickou situaci.

Dramatické poklesy trhů samy o sobě nemusely porušit ekonomiku, ale přešly velmi rychle do finanční ekonomiky.

Existuje i názor, že státní zásahy krizi protáhly i prohloubily. Proto nastala po prvotním zhroucení trhů dlouhodobá deprese. Základem krize bylo přehřátí ekonomiky, které bylo podpořeno snahou pokrizových vlád podpořit další růst nad běžnou schopnost ekonomické produkce. Její délka a ekonomická tragika byla příčinou snahy státních orgánů zmírnit

krizi zvyšováním cel a zaváděním bariér v zahraničním obchodě, které měly omezit zahraniční konkurenci domácí produkce.

Případy krize let 1929- 1933 prozrazují velkou míru podobnosti tehdejších událostí s těmi současnými. Zdroje (původy) našich současných problémů spočívají v oblasti podpory vlastního bydlení formou hypotečních úvěrů, dále vidíme výraznou schodu v mechanismu vzniku nestability světového ekonomického systému. (zdroj: Kislingerová)

Nový pohled na podnik v čase krize

Ze současné globální ekonomické krize lze pro podnikovou sféru odvodit řadu poučení a podnětů do budoucnosti. Za hlavní můžeme považovat nový pohled na oblast hodnocení rizik, která patří k tradičním oborům finančního managementu.

Jedná se o tato rizika:

- Riziko manažerské neodpovědnosti- nedůvěra ve schopnosti a morální vlastnosti manažerů zhoršuje situaci podniku, protože vedení firem velmi obtížně uvádí do praxe razantní úsporná opatření, aniž by přicházelo o pozici mezi zaměstnanci.
- Rizika politická- soustavně rostou, jejich důsledky a projevy se dají jen těžko ovlivnit prostřednictvím podnikových rozhodnutí. Politická rizika jdou často ruku v ruce s riziky moderních trhů.
- Riziko pohybu úrokových měr- jde o riziko obrané
- Riziko nelikvidity= riziko krize likvidity- nelikviditní trhy se projevily dramatickým poklesem hodnoty aktiv (propad cen). To mělo vliv na podnikovou sféru, hlavně na způsoby ukládání rezerv.
- Riziko platební neschopnosti- málo významné riziko, platební neschopnost se stala standardem nejen v chudých ekonomikách, ale i v ekonomikách bohatých. Což se projevilo prudkým růstem množství různých forem insolventních řízení, množstvím žádostí o ochranu před věřiteli apod. (zdroj: Kislingerová)

Dodatek

Data Českého statistického úřadu naznačují, že další globální ekonomická krize v českém průmyslu i v EU a pravděpodobně ve všech vyspělých ekonomikách bude delší a velmi hluboká.

Řada českých podniků se před krizí a během krize ocitla v pasti. Past je charakteristická přeúvěrováním vzhledem k výkonnosti firem měřené přidanou hodnotou, neschopností splácet již přijaté úvěry a z toho plynoucí nemožností dostat rychle nové finance potřebné k udržení činnosti podniku. Dále je charakteristická podceňováním rizikových faktorů a jejich nedostatečným sledováním v čase, nedostatečnou komunikací se zaměstnanci a z toho vyplývající ztrátou důvěry ve schopnosti manažerů, nedostatečným vyhodnocováním informací z trhu a nechuť majitelů doplnit čerstvý kapitál do firmy.

Nejvýznamnějším problémem evropského průmyslu je propad poptávky. Bohužel řada problémů nezmizí zvýšením poptávky, odezněním recese a zvýšením produkce. Škody po krizi, která začala roku 2007, budou značné a budou se dlouho napravovat. Krize nesmí být zbytečná, musí z ní vyjít poučení, jak podobným situacím v budoucnosti předejít.

Protože vlády vyspělých států nedovolily nejhoršímu scénáři krize svými zásahy podporujícími výrobu a záchranou řady bankovních domů, můžeme předpokládat, že následující krize nepropukne za dlouho. A až přijde, státy nebudou schopny opět účinně zasáhnout, protože se vlády zadlužily na dlouhou dobu a další velké podpory ekonomiky nebudou schopny.

Z globální ekonomické krize vyplývá pět poučení pro podniky:

- První poučení- Každý si musí pomoci sám. Je na každém, jak se k této skutečnosti postaví.
- Druhé poučení- Finanční krize v další recesi ekonomiky bude delší i mnohem hlubší, banky budou krachovat. Podle předpovědí ji lze očekávat v kratší době, přibližně během pěti let.
- Třetí poučení- Může- li podnik exportovat, neměl by litovat investicí a měl by rozčlenit své obchodní oblasti v maximální možné míře.

- Čtvrté poučení- Soustavně a pečlivě provádět analýzu rizik a nejistot a zahrnout je do strategického rozhodování.
- Páté poučení- I když vlastní zdroje mají řadu nevýhod, v čase krize představují nejlepší a téměř jediný způsob, jak udržet stabilitu firmy a možnost využít krize k nové expanzi, pohlcení konkurence a zvýšení podílu na trhu. Variantou je majitel, který v čase krize vloží do společnosti nový kapitál. (zdroj: Kislingerová)

3.1.3 Porovnání hospodářské situace roku 1937 a roku 2010

Příčiny a důsledky krize roku 1937

Příčiny	Důsledky
1. poválečný cyklus	
Vycházel z války, rozpadu monarchie a snahy o oživení ekonomiky	Zhroucení několika bank, úpadek mnoha malých a středních podniků, problémy velkých podniků= snížení výroby a propouštění
Deflační měnová politika	Krize z deflace
1923- 1932- ustálený kurz koruny na burze v New Yorku	Zlatá léta- hospodářská konjunktura
2. poválečný cyklus	
Minimalizace vývozu, agrární krize	Sociální důsledky- nezaměstnanost
3. poválečný cyklus	
Snaha o strukturální přeměny národního hospodářství- pomalá	Nedostatek pracovních míst, vystěhování do ciziny, agrární přelidnění
V USA přeúvěrování domácností, spekulace	Zhroucení burzy

(zdroj: Sedláček)

Příčiny a důsledky krize r. 2010

Příčiny	Důsledky
Finanční krize- přeúvěrování amerických domácností- hypoteční, studentské a další půjčky	Přenos krize na reálnou ekonomiku
Krize poptávky- pokles spotřebitelské poptávky	S finanční krizí tvoří základ globální ekonomické krize, snížení výroby, propouštění, nezaměstnanost
Ztráta důvěry v liberalizaci mezinárodní obchodní výměny	Prohloubení krize
Přehřátí ekonomiky	Základ krize

Státní zásahy	Prodoužení a prohloubení krize
Spekulace finančních investorů na světových burzách	Nedůvěra ostatních investorů, přispění k finanční krizi

(zdroj: Kislíngerová)

Podle Kislíngerové případy krize let 1929- 1933 prozrazují velkou podobnost tehdejších událostí s těmi současnými. Zdroje našich současných problémů spočívají v oblasti podpory vlastního bydlení formou hypotečních úvěrů, dále vidíme výraznou schodu v mechanismu vzniku nestability světového ekonomického systému.

Naproti tomu Kohout má jiný názor: Dnešní krize je však docela jiného rázu než ta ze 30. let. Tehdy šlo především o měnovou krizi, ze které se následně vyklubala krize bankovní a dále všeobecná krize hospodářská. Nyní se jedná o kombinaci krize veřejných financí a bankovní krize. Tak dlouho se politikové snažili nakopnout hospodářský růst veřejnými výdaji, až se ucho utrhlo. Po Řecku je v ohnisku pozornosti Itálie. Spojené státy přišly o neposkvrněný úvěrový rating poprvé ve své historii. V září 2011 to byly tři roky od krize Wall Street, jak je nejčastěji nazývána. Ta vznikla jako bankovní krize, protože americké banky napůjčovaly příliš mnoho rizikových hypoték. Od té doby proběhlo několik dalších krizí. Ta současná evropská krize však již nemá s Wall Street nic společného. Je to čistě a výhradně krize Made in EU. Kromě veřejných dluhů ale jde také o nadměrnou expanzi bankovních úvěrů, zejména ve Španělsku a v Irsku. Příliš mnoho eur, příliš mnoho úvěrů, příliš mnoho špatných úvěrů. Rovnováha porušena. (Kohout, s. 160- 161)

Podniky a krize

Příčiny	Důsledky
Přeúvěrování podniku	Neschopnost splácet
Podceňování rizikových faktorů	Nedostatečné rezervy
Nedostatečná komunikace	Ztráta důvěry v management
Nedostatečné vyhodnocování trhů	Nepružnost reagování na změny
Nachůť majitelů doplnit kapitál	Neschopnost platit běžný provoz

(zdroj: Kislíngerová)

Podniky, které si v dobrých časech nabraly úvěry, nemají v důsledku neprodejnosti výrobků, na splácení a postupně bankrotují. Problémy mají i ty podniky, jejichž management podcenil vyhodnocování trhů a rizikových faktorů.

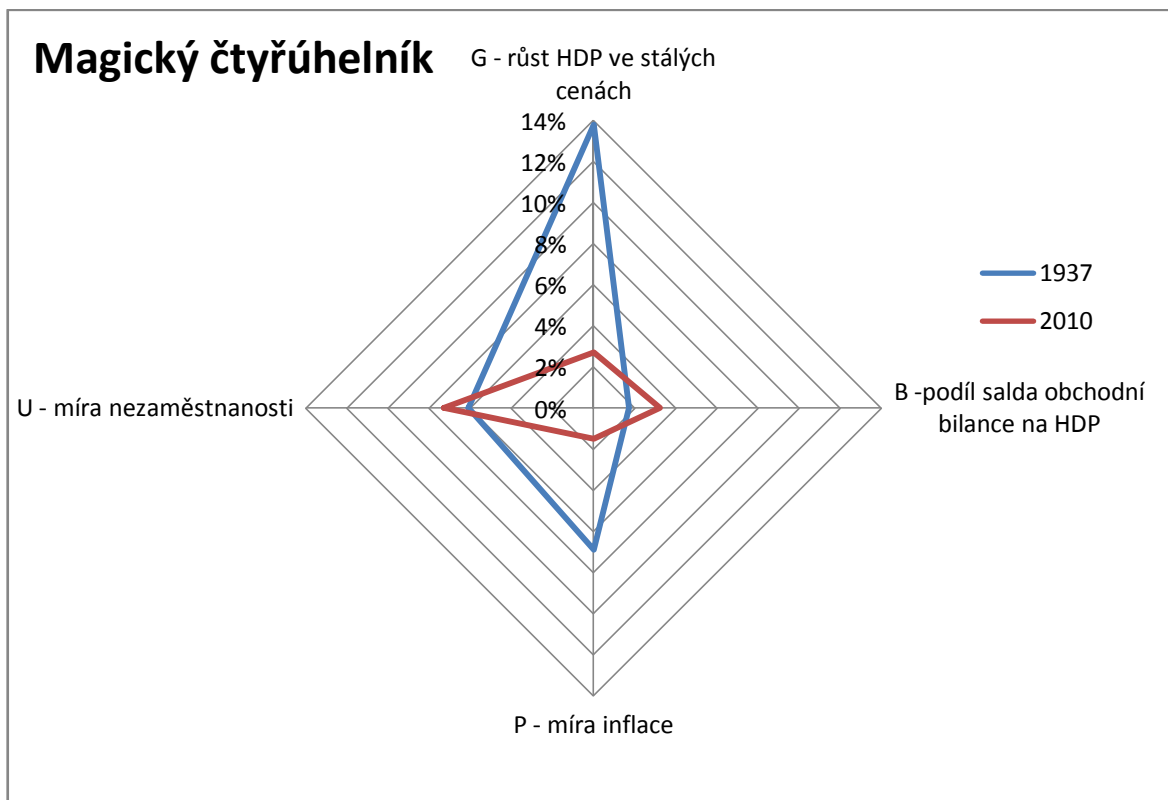
Makroekonomické ukazatele

	1937	2010
HDP (mld Kč)	58,6	3 775,2
HDP (Kč/ obyv.)	4 184,5	358 957
Fiskální ukazatele		
Státní dluh (mld Kč)	44	1 344,1
Státní dluh/ HDP (%)	75,8	36,6
Zahraniční obchod		
Obrat (mil Kč)	22 965	4 944 353,581
Dovoz (mil Kč)	10 982	2 411 556,415
Vývoz (mil Kč)	11 983	2 532 797,166
Obchodní bilance (mil Kč)	+ 1 001	+ 121 240,751
Magický čtyřúhelník		
G- růst HDP ve stálých cenách (%)	13,78	2,7
P- míra inflace (%)	6,9	1,5
U- míra nezaměstnanosti (%)	6,09	7,3
B- podíl salda obchodní bilance na HDP (%)	1,71	3,21

(zroj: Statistická ročenka, www.czso.cz)

Z porovnání makroekonomických ukazatelů roku 1937 a roku 2010 vyplývá, že ani jeden rok není pro obyvatele země jednoduchý. V obou porovnávaných letech je dost velká nezaměstnanost, míra inflace je v roce 1937 vyšší než v roce 2010, ale roku 2010 omezuje inflaci stát. Hrubý domácí produkt v roce 1937 roste rychleji v důsledku zbrojení a přípravy zásob na možnou válku. Zahraniční obchod (obchodní bilance) v obou letech končí v kladných číslech.

Tyto čtyři makroekonomické ukazatele si můžeme pro lepší názornost promítnout i graficky.

3.1.4 Ekonomické ukazatele

K porovnání ekonomického zdraví a prosperity podniku roku 1937 a roku 2010 jsou použity mikroekonomické ukazatele rentability, aktivity, likvidity a stability.

Ukazatele rentability, výnosnosti

Ukazatele rentability vyjadřují schopnost podniku dosahovat zisk a zhodnocovat kapitál, ukazuje na výkonnost podniku.

Nákladovost tržeb ukazuje kolik procent každé koruny tržeb představuje vynaložené náklady, posuzuje se v souvislosti s rentabilitou tržeb a ve vývojové řadě má mít klesající trend.

Rentabilita tržeb vyjadřuje schopnost podniku transformovat výrobky na hotové peníze. Charakterizuje úspěšnost podniku na trhu. Ve vývojové řadě musí mít rostoucí tendenci (asi 10%).

Rentabilita nákladů vyjadřuje efektivnost hospodářské činnosti podniku, tj. kolik procent zisku připadá na 1 Kč vynaložených nákladů.

$$\text{nákladovost tržeb} = \frac{\text{náklady}}{\text{tržby}} \times 100$$

$$\text{rentabilita tržeb} = \text{ROS} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{tržby}} \times 100$$

$$\text{rentabilita nákladů} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{náklady celkem}} \times 100$$

Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity ukazují schopnost vedení podniku využívat vložené prostředky.

Doba splatnosti pohledávek je doba ve dnech, za kterou dostane podnik zapláceno po odeslání a vyfakturování svého zboží, odráží platební disciplínu odběratelů.

Doba splatnosti závazků je doba ve dnech, za kterou podnik uhradí své závazky vůči dodavatelům.

$$\text{doba splatnosti pohledávek} = \frac{\text{pohledávky}}{\text{tržby}} \times 365$$

$$\text{doba splatnosti závazků} = \frac{\text{krátkodobé závazky}}{\text{provozní náklady}} \times 365$$

Ukazatele likvidity

Ukazatele likvidity ukazují na schopnost podniku hradit své závazky, umění získání prostředků na provedení potřebných plateb.

Likvidita I. stupně, okamžitá likvidita vyjadřuje platební schopnost podniku k určitému dni, schopnost krýt svými peněžními prostředky své běžné potřeby.

Likvidita II. stupně, běžná likvidita vyjadřuje platební schopnost v delším období, schopnost krýt svými peněžními prostředky své běžné potřeby a krátkodobé dluhy.

$$I. \text{ stupně} = \text{okamžitá} = \frac{\text{finanční majetek}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

$$II. \text{ stupně} = \text{běžná} = \frac{\text{finanční majetek} + \text{krátkodobé pohledávky}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Ukazatele stability, zadluženosti

Ukazatele stability řeší otázku velikosti a struktury vlastních a cizích zdrojů.

Úrokové zadlužení (zatížení) vyjadřuje jakou část nově vytvořeného vlastního zdroje odčerpávají úroky.

Doba návratnosti úvěru vyjadřuje dobu v letech, za kterou se poskytnuté úvěry vrátí bance.

Průměrná úroková míra udává průměrnou úrokovou sazbu, za kterou jsou v podniku v běžném roce spláceny a poskytovány úvěry.

$$\text{úrokové zadlužení} = \frac{\text{placené úroky}}{\text{zisk} + \text{placené úroky}} \times 100$$

$$\text{doba návratnosti úvěru} = \frac{\text{úvěr}}{\text{čistý zisk}}$$

$$\text{průměrná úroková sazba} = \frac{\text{placené úroky}}{\text{úvěry krátkodobé} + \text{dlouhodobé}} \times 100$$

3.2 Popis účetnictví

Ottův obchodní slovník, díl II, 13. 7. 1923

„Účetnictví jsou srovnatelné zápisy o stavu součástí majetkových a jejich pohybu. Účelem účetnictví jest poskytovat majiteli přehled o stavu jeho jmění a pohybu jeho, a pokud jde o

soukromohospodářské podnikatele, kapitalisty nebo námeznní dělníky, umožniti jim mimo to zjistit výsledek hospodaření.“

Zákon č.563/1991 Sb., o účetnictví § 2.:

Předmět účetnictví: „Účetní jednotky účtují o stavu a pohybu majetku a jiných aktivech, závazků a jiných pasivech, dále o nákladech a výnosech a o hospodářském výsledku.“

(Malíková 2, s. 13)

Podle definice ze začátku 20. století je hlavním úkolem účetnictví v českém prostředí podat vlastníkovu a dalším uživatelům informace o stavu a změnách majetku a jmění a o výsledku hospodaření.

Dnešním zákonem o účetnictví pouze definuje, co má účetnictví jako systém sledovat. Definice neříká, jakou má účetnictví funkci, pro koho jsou záznamy určeny.

V praxi účetnictvím rozumíme systém záznamů se specifickými pracovními postupy, pravidly a metodami.

Úkolem účetnictví je poskytnout v peněžitém vyjádření pravdivé informace, které podávají věrný obraz o:

- Finanční situaci, tj. o majetkové situaci, o zdrojích použitých při pořízení majetku
- Výkonnosti podniku, tj. o výši vytvořeného zisku, o použití zisku
- Peněžních tocích, tj. o schopnosti podniku vytvářet a účelně rozložit zisk
- Peněžních prostředcích

Účetnictvím je chápáno jako systematické zaznamenávání hospodářských skutečností realizovaných podle jasných pravidel specifickými pracovními postupy s cílem poskytnout věrný a poctivý obraz o ekonomickém subjektu.

Základní funkce účetnictví:

- Informační funkce
- Evidenční (registrační) funkce

- Důkazní prostředek
- Podklad pro hodnocení činnosti manažerů
- Podklad pro stanovení daňových povinností

Hlavním úkolem účetnictví je podat hodnověrné informace o finanční situaci účetní jednotky, stavu hospodářských prostředků, jejich zdrojů a o výsledku hospodaření za účetní období.

Charakteristické rysy účetnictví:

- Úplnost ve sledování hospodářských jevů
- Nepřetržitost sledování hospodářských jevů z hlediska času
- Uspořádanost
- Uzavřenost
- Systémovost z hlediska věcného

Funkce účetnictví:

- Aktivní- analytická funkce, informační funkce, komunikační funkce- poskytuje účetní údaje potřebné pro řízení
- Pasivní- registrační funkce, poznávací funkce, řídicí funkce, kontrolní funkce- zaznamenává hospodářské jevy, vytváří podmínky pro využití záznamů

Uživatelé účetnictví:

- Manažeři
- Investoři- akcionáři, společníci, držitelé úvěrových cenných papírů, potencionální investoři
- Zaměstnanci
- Banky a jiní věřitelé
- Stát a jeho orgány
- Analytici, daňoví poradci, účetní znalci

- Konkurenti
- Bankovní makléři
- Veřejnost
- ostatní

Cílem účetnictví je podat účetní informace, které zaručí srovnatelnost z hlediska času v rámci jednoho podniku i mezi více podniky navzájem.

Účetnictví podle věcného vymezení lze rozřadit do tří oblastí:

- Finanční účetnictví
- Daňové účetnictví
- Manažerské účetnictví

Finanční účetnictví- jeho cílem je podat informace o ekonomické situaci podniku uživatelům, kteří mají o podnik zájem. Informace podává pomocí účetních výkazů- rozvaha, výsledovka, výkaz cash-flow, výkaz o změnách vlastního kapitálu a přílohy. Finanční účetnictví je ovlivněno národní i nadnárodní regulací. V každé zemi je míra regulace rozdílná a má i různé formy- od doporučení pověřených orgánů až po zákonná opatření. Finanční účetnictví je regulováno právní normou, účetními standardy nebo kombinací obou. V ČR je finanční účetnictví upraveno závazným právním předpisem- zákon o účetnictví, prováděcí vyhláška ministerstva financí. Stále více je ovlivněno harmonizačními vlivy (direktivy EU, mezinárodní účetní standardy- IFRS/IAS, všeobecně uznávané účetní závazky- US GAAP). V ČR je smíšená regulace účetnictví. Jsou uplatňovány národní účetní standardy, které vydává ministerstvo financí.

Daňové účetnictví- jeho cílem je podat orgánům státní správy podklady pro vyčíslení daně z příjmů a jiných daňových povinností. Základ pro výpočet základu daní pochází z finančního účetnictví. Zákony o daních mají silný regulující vliv na finanční účetnictví.

Manažerské účetnictví- jeho cílem je podat řídicím pracovníkům informace pro finanční řízení podniku, pro tvorbu strategických záměrů ve všech oblastech činnosti podniku a

podporovat efektivní řízení. Manažerské účetnictví je založeno na moderních metodách evidence a kontroly nákladů, nákladových propočtů, stanovení podnikových cen a systémech vnitřní kontroly. Manažerské účetnictví si upravuje podle svých požadavků samotný podnikatelský subjekt.

Obecně závazné účetní zásady

Obecně závazné účetní zásady vyplývají z teoretických účetních metod a z praktických zvyklostí. Impulzem pro jejich vznik byl pád newyorské burzy cenných papírů v roce 1929, která byla ovlivněna i nízkou vypovídací schopností účetních výkazů. V roce 1934 Komise pro cenné papíry (SEC) určila účetní zásady, metody a formy sestavování účetních výkazů. Vznikly tzv. americké všeobecně uznávané zásady (US GAAP), které se dále v čase rozvíjely a zkvalitňovaly. I když tyto zásady nejsou stanoveny žádným závazným předpisem, jsou všeobecně uznávány. Některé z těchto zásad byly inspirací při tvorbě účetních systémů řady zemí (i ČR) a mezinárodních účetních standardů.

Podstatné zásady

- Zásada účetní jednotky
- Předpoklad trvání účetní jednotky i v budoucnosti
- Opakované zjišťování výsledku hospodaření a finanční situace účetní jednotky
- Zásada opatrnosti
- Zásada konzistentnosti
- Měření pomocí peněžní jednotky
- Objektivita
- Zásada okamžiku realizace
- Přiřazování nákladů výnosům
- Aktuálnost
- Oceňování v historických cenách
- Princip významnosti
- Věrné a pravdivé zobrazení (zdroj: Malíková)

3.2.1 Popis účetnictví r. 1937

Od 2. poloviny 19. století až do roku 1945 na českém území účetnictví ovlivňovaly zákony z období Rakousko-Uherska. Hlavní vliv měly účetní zásady a postupy německy mluvících zemí.

Legislativně účetnictví v oblasti vedení obchodních knih reguloval Tržební zákoník z roku 1862, Všeobecný obchodní zákoník z roku 1863 a Zákon kolkový z roku 1850.

Legislativa nařizovala povinnost archivovat doklady a obchodní knihy po dobu 10 let a vyhotovovat roční rozvahu jmění. Tržební zákoník předepisoval užití v obchodních knihách tzv. řeči živé. Obchodní knihy byly povinně vázané a každý list musel být očíslován. Obchodní knihy se uplatňovaly i při řešení soudních sporů, ale pokládaly se za důkaz neúplný. Obchodní knihy musely být vybaveny podle kolkového zákona kolky.

Teorii účetnictví se v této době věnovala řada odborníků. Nejvýznamnější byl profesor Josef Pazourek, který publikoval několik knižních publikací a mnoho odborných článků na téma účetnictví. Nejvýznamnější je Účetnictví podvojně a jeho způsoby (roku 1900), v níž položil účetnictví na vědecký základ a poprvé stylizoval svou dvouřadou koncepci teorie účtů. Svou habilitační práci pod názvem Bilance akciových společností (roku 1906) věnoval bilanci a její vazbě na účetní soustavu.

Profesor Pazourek formuloval vědeckou koncepci teorie účtů. Byly odlišeny dvě řady účtů:

- Majetkové účty= účty aktiv (pozitivní majetek), účty dluhů (negativní majetek)
- Účty ryzího jmění (účty těžebné= výsledkové, účty základní= úhrn vlastního kapitálu bez hospodaření běžného účetního období= účty kapitálové

Výsledek hospodaření se stanovil jako rozdíl mezi počátečním a konečným stavem čistého jmění nebo jako rozdíl výnosů a nákladů.

Tab.- Pazourkova klasifikace účtů

Účty	majetkové	ryzí	věcné	aktivné	Uzavírají se konečným účtem rozvažným
				passivné	
			osobné	Aktivné(mohou se stát aktivními)	
				Passivné(mohou se stát passivnými)	
		S těžbou (v širším slova smyslu)	věcné	S těžbou v užším smyslu(mohou se event.státi účty se ztrátou)	Uzavírají se konečným účtem rozvažným a zároveň účtem zisku a ztrát
	Se ztrátou v užším smyslu(event.s těžbou)				
	Ryzího jmění	těžebné	S majetkem	Aktivným (event.passivným)	Uzavírají se účtem zisku a ztrát
				Passivným(event.aktivným)	
		ryzí	S těžbou v užším smyslu (event.se ztrátou)		
			Se ztrátou v užším smyslu (event.s těžbou)		
Účet základní (a účet rozvažný počáteční)					

- Věcné ryzí majetkové účty= aktivní účty bez účtů pohledávek
- Osobní ryzí majetkové účty= účty pohledávek a dluhů
- Majetkové účty s těžbou= smíšené aktivní účty se ziskem nebo ztrátou
- Těžebné účty ryzího jmění s majetkem= přechodné účty, které mají charakter nákladů nebo výnosů a jsou se zůstatkem
- Ryzí těžebné účty ryzího jmění s těžbou= výnosové účty
- Ryzí těžebné účty ryzího jmění se ztrátou= nákladové účty (Malíková 1, str. 21)

Bilanční vztahy podle profesora Pazourka:

- Rovnice vyjadřující stav počátečního jmění

Počáteční stav účtů aktiv- počáteční stav účtů pasiv= počáteční stav čistého jmění

- Rovnice obrátů

(přírůstky aktiv+ úbytky dluhů)- (přírůstky dluhů+ úbytky aktiv)= výnosy- náklady

- Rovnice součtů stran

$(\text{počáteční stav aktiv} + \text{přírůstek aktiv} - \text{úbytek dluhů}) - (\text{počáteční stav pasiv} + \text{přírůstky pasiv} - \text{úbytky pasiv}) = \text{počáteční stav čistého jmění} + (\text{výnosy} - \text{náklady})$

- Rovnice konečného stavu

$\text{Konečný stav aktiv} - \text{konečný stav pasiv} = \text{počáteční stav čistého jmění} + (\text{výnosy} - \text{náklady})$

Tyto bilanční vztahy napovídají třetí řadu účtů. Účty jsou dle toho tříděny na účty:

- Aktivní- sledují pohyb jmění
- Pasivní- udávají kolik jmění je cizího
- Účty ryzího jmění- doplňují o vlastní jmění

Stavy nákladových a tržebních účtů se samostatně uzavírají na účet zisků a ztráty a teprve jeho stav se převede na účet základní ke zjištění konečného ryzího jmění. Tato hodnota musí být shodná se souborným výsledkem na účtu rozvažném.

Profesor Pazourek pro účetní a hospodářskou oblast

- Ukázal účetnictví jako teoretickou oblast
- Položil základy moderní účetní terminologie na teoretické bázi
- Sestavil teoretický rámec účetnictví
- Změnil a uvedl svůj přístup k dvouřadové teorii účtů a tím ovlivnil veškerou odbornou veřejnost z řad teoretiků i praktiků
- Založil odborný účetní časopis v českém jazyce
- Podílel se na rozvoji Vysoké školy obchodní

Účetní soustavy

V období do konce 2. Světové války se používaly **tři účetní soustavy**:

- Kamerální účetnictví
- Jednoduché účetnictví
- Podvojně účetnictví

Kamerální účetní soustava

Zásady, metodika a systém kamerálního účetnictví se po několik století používaly ve veřejné správě. Dodnes se používá v Německu a Rakousku při účtování o státním rozpočtu, činnosti státních úřadů a rozpočtových organizací.

Do roku 1918 na český účetní systém měly vliv německy mluvící země a proto jejich účetní systém byl využíván i u nás. Až roku 1954 bylo nařízením ministerstva financí jeho užívání ukončeno. Tento systém byl zaměřen na sledování přejímání peněz z určitých zdrojů a jejich vydávání pro určité účely.

Z kamerálního účetnictví do dnešní doby byla přejata koncepce výkazu peněžních toků, dnes je oficiální název Přehled o peněžních tocích.

Soustava jednoduchého účetnictví

Je předchůdcem vzniku úplného podvojněho účetnictví. Nemůžeme ji rozumět tak jak je prezentována v současnosti. Původní jednoduché účetnictví je zaměřeno jen na některé operace, především na pohledávky a dluhy, stav a pohyb peněžních prostředků, stav rozdílu celkového majetku a dluhů. Je jednodušší podobou účetnictví podvojněho.

Umožňuje zjistit výsledek hospodaření porovnáním stavu ryzího jmění (tj. rozdílu mezi majetkem a dluhy) na konci minulého období se stavem na konci běžného období. Přírůstek se rovná zisk, úbytek ztrátu. Je nezbytné uvažovat i o pohybu kapitálu a o něj vyšší ryzího jmění přizpůsobit.

V českých zemích se využívala soustava jednoduchého účetnictví pod vlivem kameralistiky.

Účetní knihy v jednoduchém účetnictví:

- Popisník- stav majetku a dluhů na základě inventury a soupisu majetku a dluhů, sestavuje se ročně na konci účetního období
- Úvěrní deník- chronologické uspořádání úvěrních případů
- Kniha pohledávek a dluhů- osobní účty jednotlivých dlužníků a věřitelů podniku. V současném pohledu se jednalo o hlavní knihu
- Pokladní deník- stav, přírůstky a úbytky peněžních prostředků
- Zásobníky- pomocné knihy, stavy a pohyb ostatního majetku, často jen v jednotkovém množství
- První zápisník- zaznamenávání všech uskutečněných obchodů ještě před převedením do výše uvedených knih

Soustava podvojného účetnictví

Základní účtová pravidla, která se utvářela v Evropě asi od 12. do 15. století, jsou účinná dodnes. Změnily se jen formy a techniky vedení účetnictví.

Podvojně účetnictví vychází z bilančního principu, tj. suma aktiv se musí rovnat sumě pasiv. Zahrnuje různé teorie a různé teorie účtů.

Účetní formy

Účetní formy jsou založeny na chronologickém a systematickém zaznamenávání účetních operací. Nejrozšířenějšími formami v tomto období jsou:

- Nová italská forma- dva deníky- pokladní a úvěrní, řada pomocných knih, vyžadovány jsou doklady k potvrzení uskutečnění dané transakce
- Německá forma- navíc používá tzv. sborníky- spojovací knihy pro přepis operací mezi deníkem a hlavní knihou

- Anglická forma- specializované deníky pro stejnorodé účetní operace
- Francouzská forma- kombinace sborníků německé formy se specializovanými deníky anglické formy
- Americké účetnictví- forma vhodná pro podnikatele, kombinuje v sobě deníky a hlavní knihu, známá je pod pojmem tabelární deník

Tyto formy byly rozdílné především způsobem vedení a počtem používaných deníků.
(zdroj:David, Malíková)

3.2.2 Popis účetnictví roku 2010- podvojně účetnictví, daňová evidence

Vývoj českého účetnictví po roce 1989

Účetnictví po roce 1989 vycházelo z předpisů předcházejícího období, jež sloužily potřebám řízení velkých hospodářských celků se silným centrálním řízením národního hospodářství.

Jednalo se o následující **normy**:

- Zákon č. 21/ 1971 Sb., o jednotné soustavě sociálně ekonomických informací, doplněný zákonem č. 1128/ 1989 Sb.
- Nařízení vlády ČSSR č. 136/ 1989 Sb., o informační soustavě organizací
- Vyhláška FMF č. 155/ 1971 Sb., o inventarizacích hospodářských prostředků
- Účtové osnovy a směrnice k nim vydané FIMF

Bylo třeba vyhotovit nové normy, které by reagovaly na podmínky hospodářství orientovaného na trh a na potřeby podniků.

Federální ministerstvo financí (FMF) uveřejnilo vyhlášku č. 23/ 1990 Sb., o účetnictví, která pouze upravovala výše uvedené obecné předpisy na malé podnikání.

Jelikož se Jednotná soustava sociálně ekonomických informací jevila jako nereformovatelná, usnesení vlády č. 782 z listopadu 1990 nastínilo koncepci dalšího rozvoje účetnictví.

Reforma účetnictví podle této koncepce měla obsahovat:

- Změny ve vlastní metodice účetnictví
- Novou úpravu a obsah státních účetních výkazů
- Nový přístup v pověřování vedení účetnictví a ročních účetních závěrek
- Vypracování nové právní normy usměrňování účetnictví a auditorské činnosti

Účetnictví opět dostalo svou aktivní funkci, podávat informace pro potřeby finančního řízení účetní jednotky.

Reforma účetnictví

Účetní systém musí svou konstrukcí plnit požadavky tržního prostředí, tj. poskytovat informace, na jejichž základě si je možno udělat správný názor na finanční situaci podniku a na efektivnost jeho činnosti. Vyplyvá z účetních směrnic (direktiv) EU a odpovídá na mezinárodní standardy finančního výkaznictví (IFRS/ IAS).

V první etapě reforem regulace finančního účetnictví se staly:

- Zákon č. 563/ 1991 Sb., o účetnictví (platný dodnes)
- Vyhláška MF

Zákon č. 563/ 1991 Sb., o účetnictví, reformoval úlohu účetnictví přechodem od evidenční disciplíny k používání účetnictví pro řízení tak, aby bylo schopno poskytovat skutečný obraz o majetku, finanční a důchodové situaci účetní jednotky.

Cílem reformy bylo dostat transparentní údaje o účetní jednotce z hlediska majetkové, finanční a důchodové situace, na základě výstupů z účetnictví vyvodit vzájemně srovnatelné a čtivé údaje, které po hodnotové stránce vystihují účetní jednotku tak, aby bylo možno údaje srovnat v čase i v prostoru a pojmout do účetnictví tradiční účetní zásady.

Zákon o účetnictví se stal základem reformy účetnictví pro podmínky přeměny hospodářství na tržní ekonomiku.

Harmonizační reforma účetnictví

Zákon č. 563/ 1991 Sb., o účetnictví, představoval velký posun dopředu, byl mimořádně kvalitní, i když nedosáhl úplné harmonizace s evropskými normami, velice se jim přiblížil. Pro vstup ČR do Evropské unie musela být naše legislativa ve shodě s účetní legislativou EU. Aby tohoto bylo dosaženo, od roku 1996 FMF iniciovalo změnu zákona o účetnictví. Roku 1999 byla vytvořena nová filozofie účetnictví, která se snažila české účetnictví zharmonizovat s evropským prostředím. Pokusila se vytvořit teoretický a koncepční pohled s pohledem metodické praxe s potřebami praxe auditorů s vazbou na daně. Byly vytvořeny účetní národní standardy. Jejich hlavním cílem bylo stanovení obecných zásad. Účetní národní standardy neměly představovat právní normu, měly představovat doporučenou úpravu určitých oblastí.

Novela zákona č. 563/ 1991 Sb., o účetnictví, se uskutečnila ve čtyřech etapách:

- 1. etapa- zákon č. 492/ 2000 Sb., tzv. malá novela
- 2. etapa- zákon č. 353/ 2001 Sb., tzv. velká novela, změnil zákon o účetnictví, ještě nebylo zrušeno jednoduché účetnictví
- 3. etapa- zákon č. 575/ 2002 Sb., začaly účinkovat prováděcí vyhlášky vydané ministerstvem financí ČR, České účetní standardy nebyly dohotoveny, v r. 2003 byly v účinnosti souběžně nově vydané vyhlášky i původní opatření
- 4. etapa- zrušení jednoduchého účetnictví. Nové vymezení účetních jednotek v rámci fyzických osob, zavedení možnosti vedení podvojného účetnictví ve zjednodušeném rozsahu, stanovení rozsahu používání mezinárodních účetních standardů v souladu s příslušnými předpisy evropského práva, určení okruhu účetních jednotek, které se smějí řídit ve svém účetnictví mezinárodními účetními standardy ve stanoveném rozsahu

Současné soustavy účtování:

- Účetnictví- v plném a ve zjednodušeném rozsahu
- Daňová evidence

Od 1. 1. 2004 je v účinnosti trojice předpisů:

- Zákon o účetnictví č. 575/ 2002 Sb.
- Prováděcí vyhláška MF č. 500/ 2002 Sb.
- České účetní standardy

Tato novela zákona o účetnictví byla provázána s dalšími legislativními změnami ve sféře účetnictví, daní a zprávy daní a poplatků. Tímto souborem změn se dospělo k větší transparentnosti v oblasti účetnictví a daní, došlo k výraznějšímu rozlišení z hlediska povinnosti vedení účetnictví a daňové povinnosti u podnikatelských objektů a v některých případech i zjednodušení administrativních postupů.

Od 1. ledna 2004 se řídí zákonem o účetnictví tyto subjekty:

- Právnícké osoby, které mají sídlo na území ČR
  - Zahraniční osoby, pokud na území ČR podnikají nebo provozují jinou činnost podle zvláštních předpisů
  - Organizační složky státu podle zvláštních předpisů
  - Fyzické osoby, které jsou jako podnikatelé zapsáni v obchodním rejstříku, ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli, pokud jejich obrat podle zákona o dani z přidané hodnoty včetně zdanitelných plnění osvobozených od této daně přesáhl za bezprostředně předcházející kalendářní rok částku 25 000 000,- Kč, a to od prvního dne hospodářského roku. Do obratu se nezapočítávají příjmy z činností, které vykazují všechny znaky podnikání kromě toho znaku, že je prováděna podnikatelem.
  - Ostatní fyzické osoby, které vedou účetnictví na základě svého rozhodnutí
  - Ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli a jsou účastníky sdružení bez právní subjektivity podle zvláštního právního předpisu, pokud alespoň jeden z účastníků tohoto sdružení je osobou uvedenou v předešlém textu
  - Ostatní fyzické osoby, kterým povinnost vedení účetnictví ukládá zvláštní právní předpis
- (Malíková, s. 40)

Za účetnictví se pokládá pouze účetnictví. Účetní jednotky jsou povinny účtovat v soustavě podvojného účetnictví. Ostatní drobní podnikatelé, pro které neplatí vymezení účetní jednotky nebo účetnictví nevedou z vlastního rozhodnutí, musí vést tzv. daňovou evidenci pro potřeby zjištění základu daně z příjmů.

Zákon o účetnictví reguluje jen účetnictví. Umožňuje vést účetnictví v plném rozsahu a definované účetní jednotky mohou vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu.

Účetnictví ve zjednodušeném rozsahu mohou vést tyto účetní jednotky:

- Občanská sdružení a jiné organizační jednotky, které mají právní subjektivitu, církve a náboženské společnosti nebo církevní instituce, které jsou církevní právnickou osobou, obecně prospěšné společnosti, honební společnosti, nadační fondy, společenství vlastníků jednotek
- Bytová družstva, která nemají povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem a družstva, která jsou založena výhradně za účelem zajišťování hospodářských nebo jiných potřeb svých členů
- Územní samosprávné celky a dobrovolné svazky obcí
- Příspěvkové organizace, u nichž o tom rozhodne jejich zřizovatel
- Ostatní účetní jednotky, o nichž to stanoví zvláštní zákon

Kvůli požadavku souladu účetních systémů v rámci Evropské Unie byly do našeho zákona o účetnictví zapracovány direktivy Evropského Společenství, které podstatně ovlivnily předcházející pravidla a účetní postupy. Změny se vztahovaly k principu oceňování, formy, struktury, přípravy, zveřejňování a auditu účetních závěrek. Další inspirací byly mezinárodní účetní standardy. (zdroj: Malíková)

Daňová evidence

Daňovou evidenci legislativně upravuje zákon č. 586/ 1992 Sb., o daních z příjmů. Je-li podnikatel registrovaným plátcem daně z přidané hodnoty, upravuje daňovou evidenci i zákon č. 235/ 2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. (zdroj: Sedláček)

Cílem daňové evidence je určit základ daně z příjmů. Daňová evidence není účetní systém. Daňové evidence je pouze nástroj, který je určen užšímu okruhu subjektů, tj. podnikatelům, fyzickým osobám s obratem do 25 000 000,- Kč, které nejsou účetní jednotkou.

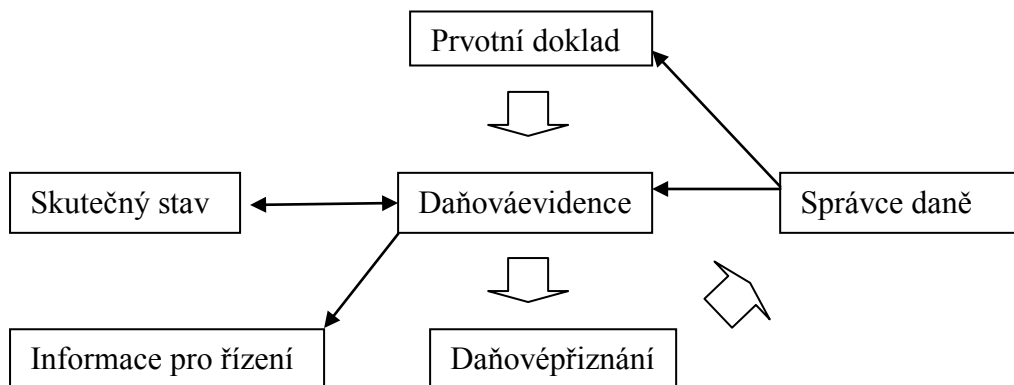
Daňovou evidenci je možno vést pouze za určitých podmínek, které jsou ovlivněny především daňovými právními normami.

Daňová evidence musí být minimálně **členěna na:**

- Příjmy dle § 7 zákona č. 586/ 1992 Sb., o daních z příjmů (ZDP)- příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti
- Příjmy dle §8 ZDP- příjmy z kapitálového majetku
- Ostatní příjmy bez vlivu na základ daně z příjmů
- Daňově účinné výdaje, ostatní výdaje bez vlivu na základ daně z příjmů
- Majetek
- Závazky

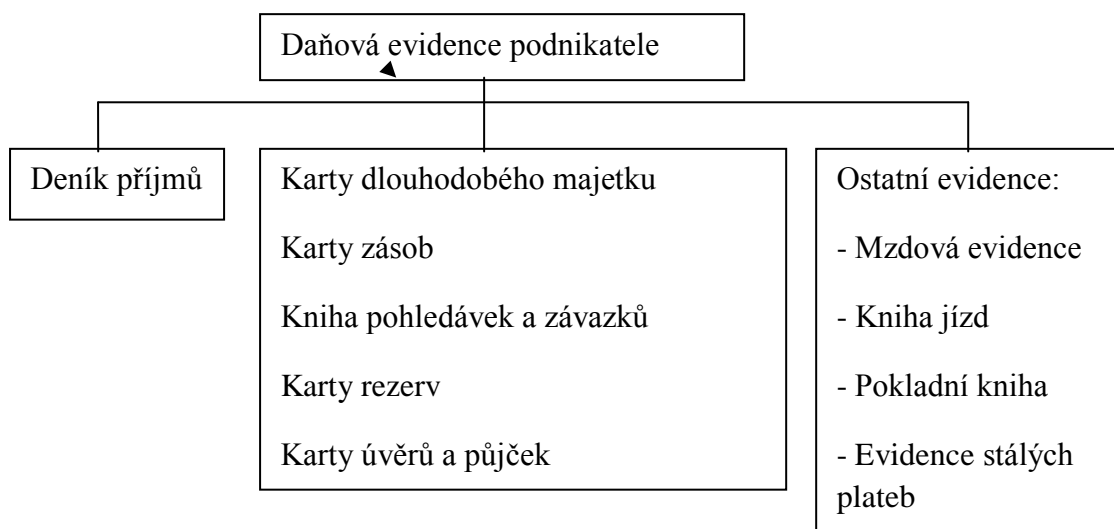
Hlavním úkolem daňové evidence je určit základ daně z příjmů daného subjektu a registrovat skutečný stav jeho hospodaření. Princip daňové evidence se zakládá na tom, že se jednotlivé doklady zaznamenají do deníku příjmů a výdajů (peněžní deník) a dalších knih. Údaje tvoří základ pro vypracování daňového přiznání (daně z příjmů FO, DPH apod.). Také podává subjektu informace o jeho hospodaření, stavu majetku a závazků. Dále umožňuje správci daně a dalším subjektům kontrolovat hospodaření firmy. (Malíková)

Postup vedení daňové evidence

(Sedláček, s. 11)

Struktura daňové evidence

(Sedláček, s. 14)

I v daňové evidenci je nutné dělat inventarizaci majetku a závazků k poslednímu dni zdaňovacího období. Při inventarizačním rozdílu je nutné udělat vypořádání a přizpůsobit základ daně.

Pozitiva a negativa daňové evidence

Výhody:

- Nižší administrativní náročnost
- Jednodušší stanovení daňového základu
- Nižší nároky na orientaci v účetní a daňové evidenci
- Nižší ceny za vedení daňové evidence oproti účetnictví
- Stanovení základu daně rozdílem příjmů a výdajů
- Nižší ceny za softwarové vybavení

Nevýhody:

- Nižší vypovídací schopnosti oproti účetnictví
- Nevhodnost údajů pro tvorbu finanční analýzy
- Neexistuje systém samokontroly
- Problematika účtování hospodářských operací v cizích měnách (Malíková)

3.2.3 Porovnání jednoduchého účetnictví roku 1937 a daňové evidence roku 2010

Jednoduché účetnictví z roku 1937 je předchůdcem podvojného účetnictví a dnešního účetnictví. Legislativně je upraveno Tržebním zákoníkem z roku 1862, Všeobecným obchodním zákoníkem z roku 1863 a Zákonem kolkovým z roku 1850.

Naproti tomu daňová evidence z roku 2010 není považována za účetnictví a neřídí se zákonem o účetnictví. Legislativně ji upravuje zákon č. 586/ 1992 Sb., o daních z příjmů a zákon č. 235/ 2004 Sb., o daních z přidané hodnoty.

Jednoduché účetnictví roku 1937 je zaměřeno na operace- pohledávky, dluhy, stav a pohyb peněžních prostředků, stav a rozdíl celkového majetku a dluhů. Umožňuje zjistit výsledek hospodaření.

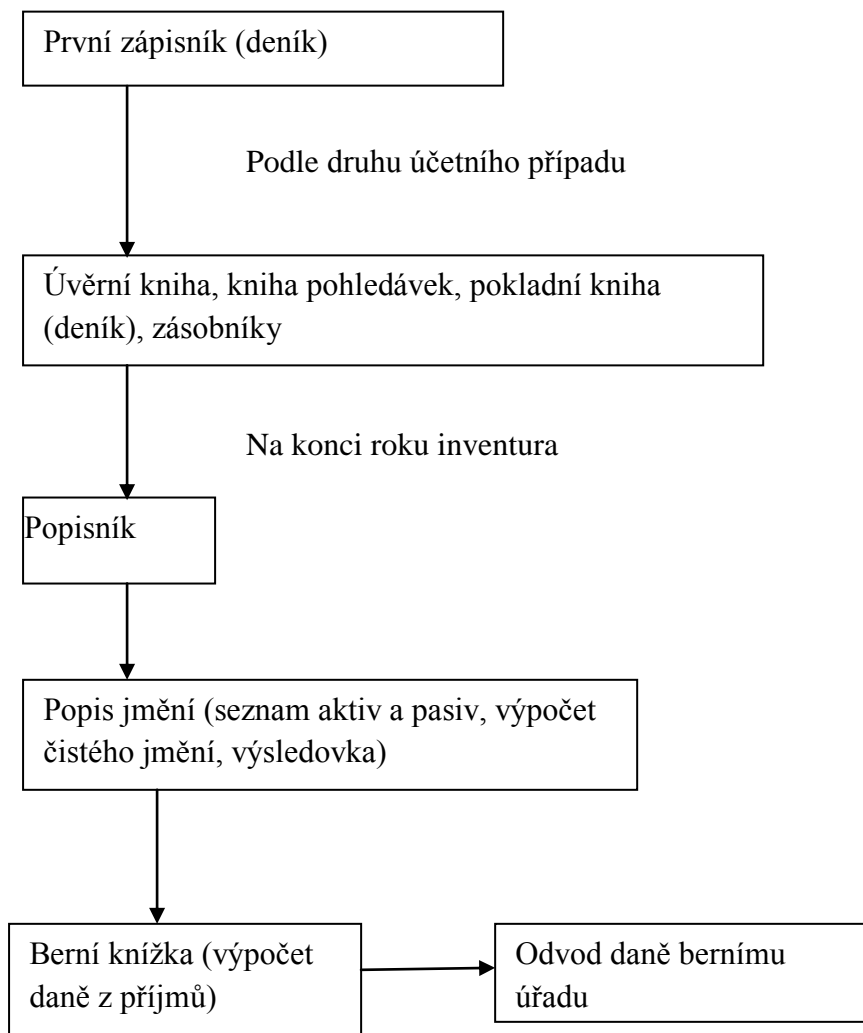
Cílem daňové evidence roku 2010 je určit základ daně z příjmů a vyrovnání daně z přidané hodnoty, informace o hospodaření, stavu majetku a závazků a kontrolovat hospodaření firmy.

Jednoduché účetnictví z roku 1937 má úplnou vypovídací schopnost, daňová evidence roku 2010 má nižší vypovídací schopnost než účetnictví.

U jednoduchého účetnictví roku 1937 i daňové evidence roku 2010 se na konci roku provádí inventura majetku.

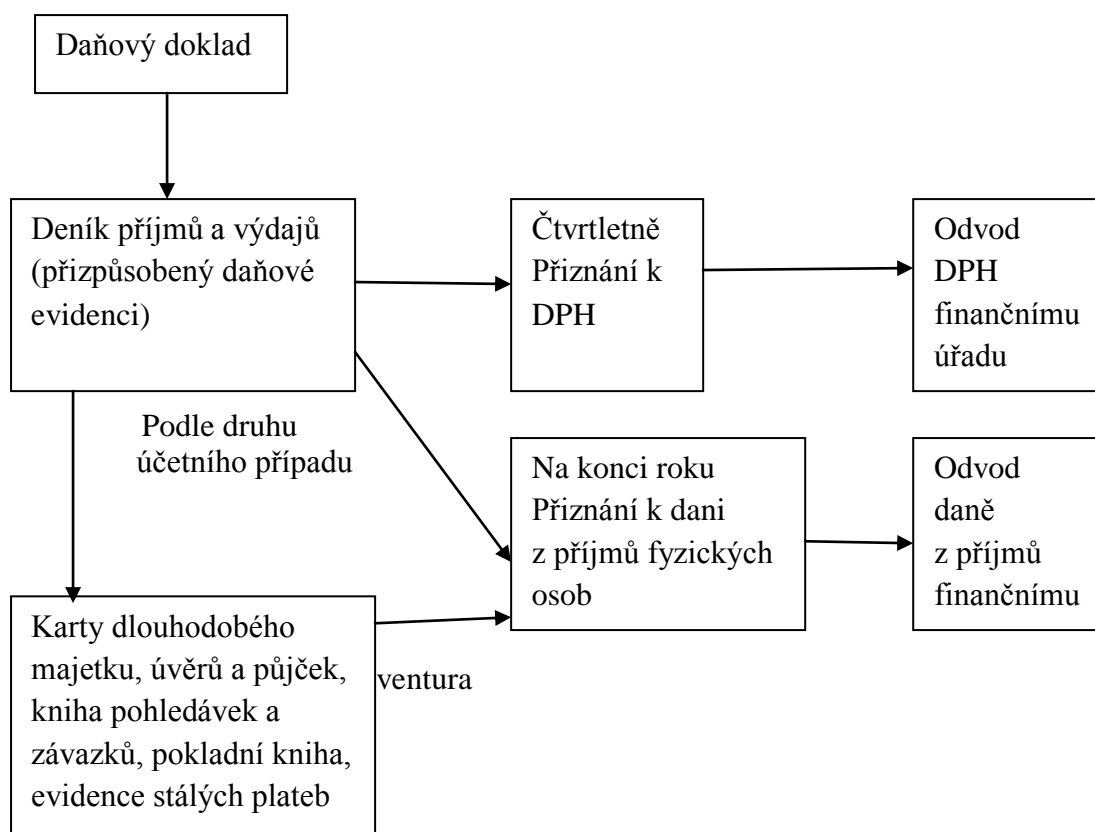
Jednoduché účetnictví roku 1937 má menší nároky na administrativu než podvojně účetnictví. Daňová evidence roku 2010 má také menší nároky na administrativu a dnes i software než účetnictví.

V průběhu roku se u jednoduchého účetnictví roku 1937 všechny příjmy a výdaje zaznamenávají do deníku, stavy o pohybu majetku do zásobníků. Na konci měsíce se vyhotovuje Měsíční zpráva k jednoduchému účetnictví A- pokladní zpráva a Měsíční zpráva k jednoduchému účetnictví B- zpráva o pohybu naturálií a zvířectva. Na konci roku se vše shrne v Konečné zprávě, vyhotoví se Přiznání k dani a vypočte se daň, která se platí bernímu úřadu.

V daňové evidenci roku 2010 se v průběhu roku zapisují všechny příjmy a výdaje podle daňových dokladů do deníku příjmů a výdajů, pohyb stavu majetku se zapisuje na karty. Daňová evidence může být přizpůsobena i potřebě výpočtu odvodu daně z přidané hodnoty. Čtvrtletně se vyhotovuje přiznání k dani z přidané hodnoty. Na konci daňového období se vyhotovuje přiznání k dani z příjmů fyzických osob. Vypočítaná daň se odvede finančnímu úřadu.

Jednoduché účetnictví roku 1937 a daňová evidence roku 2010 jsou ve své době jednodušší formou vedení účetních záznamů, které využívají firmy a podniky s menším množstvím operací, nižším obratem, menším počtem zaměstnanců. Jednoduše ti, pro které by podvojně účetnictví a účetnictví bylo administrativně a finančně zbytečně zatěžující a svým způsobem zbytečné. Potřebné údaje pro řízení firmy dokáží sledovat i v jednodušší formě zaznamenávání účetních údajů.

4 Analytická část

4.1 Popis jednoduchého účetnictví roku 1937

Majitel usedlosti vede jednoduché účetnictví s naturálním oběhem. Jednotlivé výdaje a příjmy se chronologicky zaznamenávají v pokladním deníku- příjmy a výdaje, podrobné údaje o výsevu a sklizni jednotlivých plodin v Zásobnících- výsev, sklizeň, údaje o zdravotním stavu a doživosti jednotlivých krav ve Stájové knize, mzdy dělníků, čeledínů a jednotlivé platby řemeslníkům v knize Výdaje dělníci, čeled' a řemeslníci. Souhrnné částky a množství se za jednotlivé měsíce zapisují do Měsíční zprávy k zemědělskému účetnictví A- pokladní zprávy a Měsíční zprávy k zemědělskému účetnictví B- zprávy o pohybu naturálií a zvířectva.

Na konci roku se provede inventuru a sestaví Soupis jmění a podle Měsíčních zpráv k zemědělskému účetnictví A a B se sestaví Konečná zpráva k jednoduchému účetnictví s naturálním oběhem. Podle výsledných údajů z Konečné zprávy k jednoduchému účetnictví s naturálním oběhem se sestaví Přiznání k dani a vypočítá daň, která se zapíše do Berní knížky a odvede bernímu úřadu.

Konečnou zprávu k jednoduchému účetnictví s naturálním oběhem kontroluje a ověřuje Zemědělský ústav účetnicko- zpravovědný ČSR, v tomto případě Odbočka pro zemi Moravskoslezskou v Brně. Zároveň kontroluje a odebírá kopie Měsíčních zpráv k zemědělskému účetnictví A a B. Přiznání k dani a Berní knížku kontroluje a ověřuje a daň vybírá Berní úřad v Brně.

Majitel usedlosti v rámci jednoduchého účetnictví vede:

- Knihu příjmů a výdajů
- Výdaje dělníci, čeled', řemeslníci
- Sklizeň
- Výsev
- Stájová kniha

- Měsíční zprávy k zemědělskému účetnictví A- pokladní zprávy
- Měsíční zprávy k zemědělskému účetnictví B- zprávy o pohybu naturálií a zvířectva

Na konci účetního období vyhotovuje:

- Konečná zpráva k jednoduchému zemědělskému účetnictví s naturálním oběhem
- Soupis jmění
- Berní knížka
- Přiznání k dani

Z jednoduchého účetnictví z roku 1937 lze získat informace pro celkovou analýzu hospodaření a o výsledcích hospodaření v průběhu roku.

4.2 Popis Daňové evidence roku 2010

Majitel zemědělské usedlosti vede daňovou evidenci. Forma daňové evidence je ovlivněna potřebami podnikatele, musí podnikateli poskytovat základní informace a data pro zpracování daňového přiznání a její kontrolu správcem daně. Podnikatel je registrovaným plátcem daně z přidané hodnoty, ta ovlivňuje i vedení daňové evidence.

V rámci daňové evidence majitel jednotlivé daňové doklady označí příslušnou značkou, zapíše do deníku příjmů a výdajů, zvláště' uskutečněná a přijatá zdanitelná plnění podle výše plnění (10%, 20%). Daňové doklady uloží podle označení. Čtvrtletně vyhotoví Vyrovnaní k dani z přidané hodnoty. Na konci roku vyhotoví Přiznání k dani z příjmů fyzických osob.

Vyrovnaní k dani z přidané hodnoty a Přiznání k dani z příjmů fyzických osob potvrzuje a kontroluje finanční úřad. Vypočítanou částku daně vybírá nebo vrací finanční úřad.

Majitel v rámci daňové evidence vede:

- Deník příjmů a výdajů rozdělený pro potřeby odvodu daně z přidané hodnoty na: uskutečněná zdanitelná plnění v tuzemsku 20% (ř. 210 přiznání daně), uskutečněná zdanitelná plnění v tuzemsku 10% (ř. 215), přijatá zdanitelná plnění v tuzemsku 20% (ř. 310), přijatá zdanitelná plnění v tuzemsku 10% (ř. 315), uskutečněná osvobozená plnění (ř. 410 až 440)
- Karty dlouhodobého majetku
- Karty zásob
- Mzdovou evidenci- Přehled o vyměřovacích základech o pojistném, Výkaz o zálohách na daň z mezd, Přehled o vyměřovacích základech a pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, Přehled o vyměřovacích základech a pojistném na sociálním zabezpečení, Potvrzení o zdanitelných příjmech ze závislé činnosti a z finančních požitků, sražených základech na daň a daňové zvýhodnění podle zákona č. 586/ 1992 Sb. za zdaňovací období....., Mzda za měsíc., Evidenční list důchodového pojištění, Mzdový list období od...do....., Hromadné oznámení zaměstnavatele za měsíc....., Odhláška ČSSZ (registrace k OSSZ/ PSSZ), Potvrzení při změně zaměstnání (zápočtový list), Výplata dobírky za měsíc....., Pracovní smlouva, Dohoda o ukončení pracovního poměru.
- Pojištění- zákonné pojištění zaměstnavatele
- Splátkový kalendář k leasingové smlouvě
- Výpis periodický- běžný účet
- Oznámení o pohybu na úvěrovém účtu- podnikatelský účet
- Odděleně archivuje- příjmové doklady (P/ č.), faktury došlé (F/ č.), výdaje (V/ č.), vydané faktury (č.)
- Vzájemné zápočty závazků a pohledávek (i/ 70 č.)

Pravidelně každé čtvrtletí vyhotovuje Vyrovnání k dani.

Na konci účetního období vyhotovuje Přiznání k dani z příjmů fyzických osob a inventarizaci.

Daňová evidence je určena hlavně pro získání údajů k výpočtu základu daně z příjmů a zjištění daňové povinnosti a platbě daně z přidané hodnoty.

4.3 Rozbor ekonomické situace zemědělského podniku roku 1937 a roku 2010

4.3.1 Rozbor ekonomické situace zemědělského podniku roku 1937

Místní podmínky obchodu

Roku 1870 byl na Bystřicku založen Okresní hospodářsko- průmyslový spolek v Bystřici nad Pernštejnem.

Cílem spolku bylo usnadnit zemědělcům možnost získat kvalitnější chovný dobytek (prasata, krávy, koně), zajistit odbyt produktů (obilí, brambory, mléko), nákup kvalitnějších průmyslových hnojiv.

Spolek roku 1887 zprostředkoval nákup plemenných prasnic a kančků pro obce, roku 1911 inicioval založení družstevní mlékárny v Bystřici nad Pernštejnem, roku 1914 založení družstevního lihovaru tamtéž. Pomohl i zlepšení v pěstování plodin- umožnil meliorace a nákup kvalitního mořeného osiva.

Zemědělci, kteří využili možnosti, které jim Spolek nabídl, zaznamenali větší úspěchy v chovu koní (ocenění na výstavách), zvýšení doживosti krav, lepší prodej býků, větší přírůstky vepřového dobytka, vyšší výnosy plodin.

Lihovar umožnil odbyt brambor a mlékárna jistotu v odběru mléka. Spolek usnadnil i nákup hospodářských potřeb a umělých hnojiv. Zemědělci nebyli odkázáni na samotné obchodníky, kteří často nezaručovali kvalitu hnojiv. Měli zajištěnu kvalitu přímo od výrobce.

Spolek pomáhal i vzdělání mladých zemědělců podporou Zemské odborné hospodářské školy v Bystřici nad Pernštejnem, která se stala střediskem zemědělského snažení na okrese.

Spolek také napomohl melioraci a elektrifikaci na venkově.

Popis zemědělské usedlosti

Majitel zemědělské usedlosti pro zjednodušení své práce využívá možnosti, které mu nabízí Okresní hospodářsko- průmyslový spolek v Bystřici nad Pernštejnem. Přes družstvo, jehož založení Spolek inicioval, uskutečňuje nákup umělých hnojiv a hospodářských potřeb a využívá možnost výkupu zemědělských produktů.

Dále využívá nabídky možnosti zprostředkování koupě kvalitních chovných prasat a krav, kvalitního osiva obilí a možnost jeho moření.

Je také podílníkem lihovaru a mlékárny i samotného družstva. Využívá i možnost meliorace a elektrifikace, kterou Spolek podporuje.

Výhody využití těchto možností se odráží ve velikosti výnosů obilovin, dojivosti krav (výnosy vyšší než u ostatních zemědělců v oblasti). (zdroj:Konečné zpráva,s.11,16)

Podnik je zaměřen na rostlinnou (obiloviny, brambory) i živočišnou (prasata, mléko) výrobu. Živočišná výroba tvoří rovnovážný příjem během roku.

Zásoby

Hospodář musí zásoby vytvářet i spotřebovávat celý rok. Stájová hnojiva přibývají celoročně, má vybudované vhodné hnojiště i jímku na tekutou kejdu. Průmyslová hnojiva se snaží aplikovat co nejdříve po nákupu a zbytek skladuje na suchém místě. Stájová i průmyslová hnojiva se aplikují v průběhu zemědělského roku podle potřeby, druhu a vývoje pěstovaných rostlin.

Vypěstované a sklizené plodiny se snaží co nejdříve odvézt do výkupu, ale musí skladovat potřebné množství i pro vlastní potřebu rodiny a pro krmení zvířat, která chová. Pro uskladnění obilovin má vybudovány suché a vzdušné sýpky přiměřené velikosti, brambory skladuje v dobře větraném, patřičně teplém a vlhkém sklepě. Seno a slámu skladuje na seníku a ve stodole.

Produkty zvířat- mléko odváží rovnou do mlékárny, ponechává si pouze mléko pro vlastní potřebu rodiny, maso přímo prodá, pro vlastní potřebu konzervuje uzením nebo výrobou konzerv a skladuje na chladném místě.

Výměra pozemků

- Role (orná půda)- 26,80 ha
- Louky (trvalé travní porosty)- 3,54 ha
- Pastviny (trvalé travní porosty)- 0,50 ha

Osevní plán, výnosy

	Výměra (ha)	Zrno, hlízy (q)	Sláma, plevy (q)	Seno (q)	Zelená píče (q)	Výnos (q/ ha)	Výnos u jiných (q/ ha)
Obiloviny a luštěniny							
Pšenice	0,45	12	24			26,67	21
Žito	6,40	170	361			26,56	21,28
Ječmen	4,40	120	200			27,27	21,38
Oves	3,40	140	250			41,17	22,77
Směska- zrno	0,20	5	10			25	16,71
Okopaniny							
Brambory	4,50	900				200	212
Krmná řepa	0,45	230				500	445
Pícniny							
Jetelina	6,40	1,8	20	240	380	52,5	52
Směsky	0,20				70	87,5	61
Louky	3,54			180	390	78,39 (seno 52)	
Mák z brambor	(4,50)	0,27				0,06	
Len	0,20						

Výsev

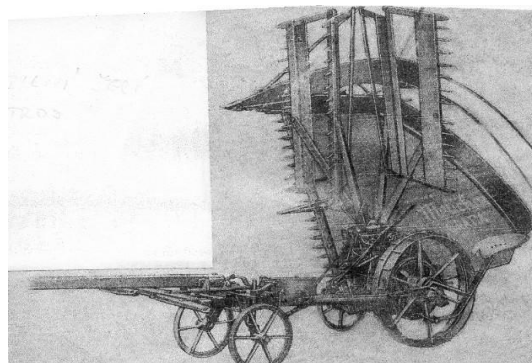
	Vyseto (kg)	Výměra (ha)	Množství (kg/ha)
Pšenice	100	0,45	222,222
Žito	900	6,40	140,625
Ječmen	650	4,40	147,727
Oves	480	3,40	141,176
Směska	40	0,20	200
Mák	0,5	(4,5)	0,111
Krmná řepa	3	0,45	6,666
Jetel	43	6,40	0,672
Len	117	0,20	

Stroje, nářadí

Nářadí dopravní

- Vozy těžké- 5 ks
- Sáně- 4 ks
- Postroje koňské- 4 ks
- Lana- 2 ks
- Provazy- 10 ks
- Řetězy- 4 ks
- Koňské příkrývky- 6.ks

Potažní žací stroj

Nářadí potažní

- Pluhy dvojradičné- 2 ks
- Pluhy trojradičné- 2 ks
- Válce- 1 ks
- Kultivátory- 1 ks
- Brány železné- 6 ks
- Brány dřevěné- 9 ks
- Radla- 4 ks
- Kolečka- 4 ks

Nářadí ruční

- Ruční pohrabovače- 1 ks
- Motyky- 6 ks
- Rýče- 2 ks
- Lopaty- 3 ks
- Hrábě- 5 ks
- Vidle- 8 ks
- Cepy- 5 ks
- Kosy- 5 ks
- Srpy- 4 ks

Kosa na obilí-hrabice

V Soupise jmění je uveden veškerý majetek, který je ve vlastnictví hospodáře do nejmenších detailů. Není oddělen majetek určený k hospodaření a majetek vlastní domácnosti.

4.3.2 Rozbor ekonomické situace zemědělského podniku roku 2010

Místní podmínky obchodu

V dnešní době na Bystřicku žádný spolek neexistuje. Každý se musí spolehnout sám na sebe. Vztahy mezi dodavateli a odběrateli jsou založeny na dlouhodobé spolupráci a vzájemné důvěře.

Popis podniku

Majitel podniku využívá dlouhodobé spolupráce s firmou SAGRAS a. s. a firmou BOSTANA a. s.. Firma Sagras odebírá vypěstované obilí, poskytuje kvalitní osivo, postřiky a hnojiva. Zároveň provádí aplikaci těchto postřiků, tím odpadá nutnost jejich skladování. Firma Bostana prodává hnojiva.

Dlouhodobá spolupráce má výhodu v možnosti využívat nákupu na fakturu, jinak ostatní dodavatelé vyžadují platit hotovostně.

Podnik se soustředí na pěstování pšenice, ječmene, ovsa, řepky, máku a v menší míře brambor. Další jeho činností je autodoprava, která poskytuje služby hlavně ostatním zemědělcům v širším okolí. Autodoprava umožňuje zaměstnávat dva řidiče. Autodoprava zajišťuje podnikateli i rovnoměrný příjem během roku.

Zásoby

Podnikatel se snaží minimalizovat množství zásob. Skladuje pouze obiloviny a brambory pro vlastní potřebu své domácnosti. Hlavní množství obilovin a brambor odváží přímo z pole do skladů (silo, sušičky) odběratele. Hnojiva a postřiky neskladuje vůbec, nechá si je rovnou aplikovat podle potřeby firmou na pole. Stájová hnojiva odebírá od chovatelů hospodářských zvířat v okolí a přímo je aplikuje na pole.

Jelikož těžké práce na poli dnes vykonávají stroje poháněné naftou, má nádrž na naftu a dílnu, ve které skladuje některé nejvíce poruchové náhradní díly.

Výměra pozemků

- Orná půda- 66,32 ha
- Trvalé travní porosty- 9,96 ha

Osevní plán, výnosy

	Výměra (ha)		Výnos (q)	Výnos průměr (q/ha)	Výnos běžně (q/ha)
Řepka ozimá	12		312	26	
Mák	10		30	3 (neúroda)	8
Pšenice ozimá	11		682	62	
Ječmen sladový	29,82	Sladový 80%	1073,52	45	
		Krmný 15%	201,285		
		Odpad 5%	67,095		
Oves	3		144	48	
Brambory	0,50		200	400	

Výsev

	Množství (kg)	Výměra (ha)	Výsev (kg/ha)	Cena (Kč/ q)
Pšenice	2090	11	190	660
Ječmen	6560,4	29,82	220	860
Řepka	50,44	12	4,2	18 333
Mák	18	10	1,8	8 000
Oves	660	3	220	420

Stroje a nářadí

- Sklízecí mlátička
- Traktor Zetor 10641
- Traktor Zetor 7245
- Traktor Zetor 5611
- John Deere 6520
- Pluh Privat roto 430
- Sekačka píce ŽTR 210
- Obrabeč 024
- Shrnovač sip 350
- Vlek 6 t
- Vlek 7,5 t
- Vlek 9 t
- Secí stroj Amazone AD 252

- Rozmetadlo umělých hnojiv Sulky
- Rozmetadlo statkových hnojiv RUR5

Autodoprava:

- Nákladní automobil MAN 226 463
- Nákladní automobil MAN TGA
- Přívěs MENKE MJ 18 T- 2 ks

Inventarizuje se pouze majetek, který je určen k vlastnímu podnikání. Je oddělen od majetku domácnosti.

4.3.3 Porovnání podniku roku 1937 a roku 2010

Výnosy (q/ ha)

	Rok 1937	Rok 2010
Pšenice	20,67	62
Ječmen	27,27	45
Oves	41,17	48
Brambory	200	400

Kvalita osiva a hnojiv i nové technologické postupy práce se celkově odrazily ve velikosti výnosnosti všech druhů plodin. Výnosy všech plodin se zvýšily.

Výsev (kg/ ha)

	Rok 1937	Rok 2010
Pšenice	222	190
Ječmen	147	220
Oves	141	220

Množství použitého osiva je ovlivněno technologickými postupy práce a novými poznatky vývoje rostlin. Intenzivní přihnojování přizpůsobené vývoji rostlin umožňuje výživu a zdravý vývoj většího množství rostlin s vyšší výslednou výnosností.

Stroje, nářadí

Z vybavení zemědělské usedlosti roku 1937 je zřetelně vidět, že k práci byla využívána koňská a lidská síla. (kap. 4.3.1)

Roku 2010 zemědělský podnik je už zcela modernější a využívá sílu strojů.

Inventarizace

Podnik roku 1937 i roku 2010 provádí na konci účetního období inventarizaci. V roce 1937 se do inventarizace zahrnuje všechnen majetek včetně majetku domácnosti, v roce 2010 se inventarizuje pouze majetek určený k podnikání.

4.4 Porovnání ekonomických ukazatelů roku 1937 a roku 2010

Údaje pro finanční analýzu jsou čerpány pro rok 1937 z Konečné zprávy k jednoduchému zemědělskému účetnictví s naturálním oběhem roku 1937 (KZ) a pro rok 2010 z Přiznání k dani z příjmů fyzických osob (PD) a Daňové evidence roku 2010.

Z daňové evidence nelze čerpat všechny potřebné údaje pro úplnou finanční analýzu, proto jsou vybrány pouze ukazatele, pro které je možno zjistit potřebná data.

K výpočtu jednotlivých mikroekonomických ukazatelů jsou použity vzorce z kapitoly 3.1.4.

Ukazatele rentability, výnosnosti

Rok 1937

náklady = vydání úhrnem (KZ, s. 7) = 100 475,60 Kč

tržby = příjem úhrnem (KZ, s. 5) = 101 104,90 Kč

čistý zisk = přírůstek (KZ, s. 1) = 49 715,10

$$\text{nákladovost tržeb} = \frac{100\,475,60}{101\,104,90} \times 100 = 99,38\%$$

$$\text{rentabilita tržeb} = \frac{49\,715,10}{101\,104,90} \times 100 = 49,17\%$$

$$\text{rentabilita nákladů} = \frac{49\,715,10}{100\,475,60} \times 100 = 49,48\%$$

Rok 2010

tržby = příjmy (PD) = 11 992 752,00 Kč

náklady = výdaje (PD) = 9 110 180,00 Kč

čistý zisk = rozdíl mezi příjmy a výdaji (PD) = 2 882 572,00 Kč

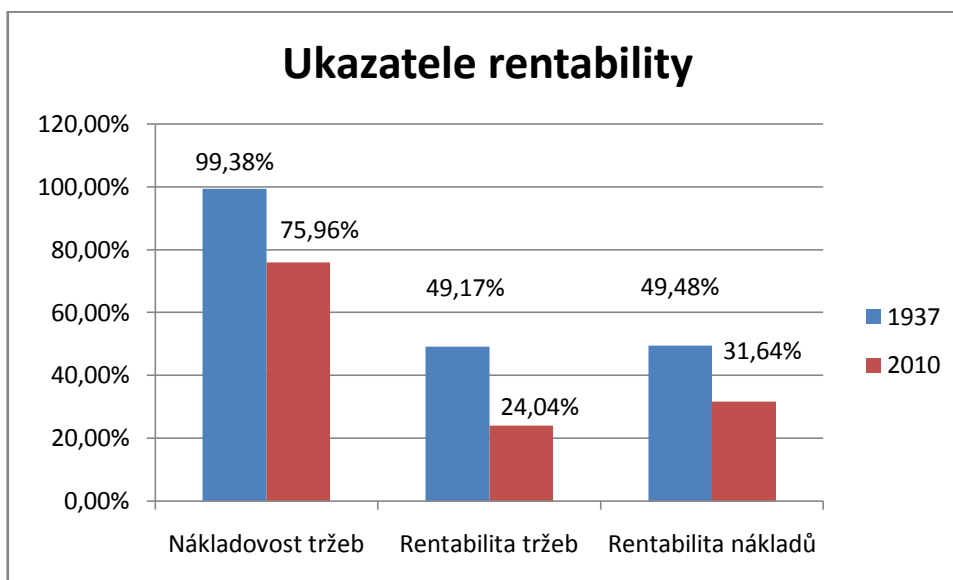
$$\text{nákladovost tržeb} = \frac{9\,110\,180}{11\,992\,752} \times 100 = 75,96\%$$

$$\text{rentabilita tržeb} = \frac{2\,882\,572}{11\,992\,752} \times 100 = 24,04\%$$

$$\text{rentabilita nákladů} = \frac{2\,882\,572}{9\,110\,180} \times 100 = 31,64\%$$

Ukazatele rentability	Rok 1937	Rok 2010
Nákladovost tržeb	99,38%	75,96%
Rentabilita tržeb- ROS	49,17%	24,04%
Rentabilita nákladů	49,48%	31,64%

Z výpočtů je patrné, že hospodář r. 1937 dokáže za 1 Kč vytěžit více než hospodář r. 2010. I když nákladovost tržeb je 99,38% v r. 1937, je pouze o 2% vyšší než v r. 2010, rentabilita tržeb je v r. 1937 49,17%, což představuje dvojnásobek v r. 2010. Hospodář r. 1937 umí lépe přeměnit výrobky na hotové peníze. Rentabilita nákladů je v r. 1937 také vyšší (49,48%) než v r. 2010 (31,64%), v r. 1937 na 1 Kč vynaložených nákladů připadá 1,4948 Kč zisku, v r. 2010 pouze 0,3164 Kč.

Ukazatele aktivity

Rok 1937

pohledávky (KZ, s. 1)= 1221,00 Kč

tržby= příjmy úhrnem (KZ, s. 5)= 101 104,90 Kč

krátkodobé závazky= peněžní vydání úvěrem (KZ, s. 2)= 6 464,30 Kč

provozní náklady= vydání úhrnem (KZ, s. 7)= 100 475,60 Kč

$$\text{doba splatnosti pohledávek} = \frac{1\ 221}{101\ 104,90} \times 365 = 4,408$$

$$\text{doba splatnosti závazků} = \frac{6\,464,30}{100\,475,60} \times 365 = 23,483$$

Rok 2010

pohledávky (PD)= 2 146 912,00 Kč

tržby= příjmy (PD)= 11 992 752,00 Kč

provozní náklady= výdaje (PD)= 9 110 180,00 Kč

krátkodobé závazky (PD)= 210 211,00 Kč

$$\text{doba splatnosti pohledávek} = \frac{2\,146\,912}{11\,992\,752} \times 365 = 65,3414$$

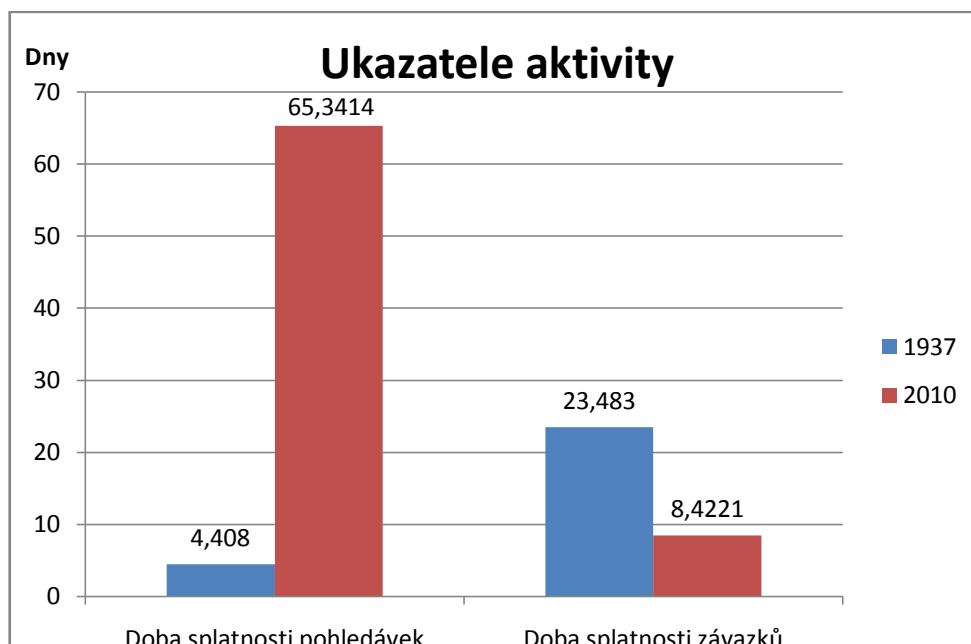
$$\text{doba splatnosti závazků} = \frac{210\,211}{9\,110\,180} \times 365 = 8,4221$$

Ukazatele aktivity	Rok 1937	Rok 2010
Doba splatnosti pohledávek	4,408 dní	65,3414 dní
Doba splatnosti závazků	23,483 dní	8,4221 dní

Doba splatnosti pohledávek je v roce 1937 pouze 4,408 dní, necelých 5 dní, v roce 2010 to již je 65,3414 dní, necelých 66 dní. V roce 2010 by byla doba splatnosti pohledávek o hodně vyšší, kdyby hospodář s odběrateli neměl uzavřenou dohodu o vystavování a splatnosti faktur za dodané zemědělské plodiny- obilí či řepku naskladní na sušičku odběrateli, ten vystaví odběrní list a až po proběhnutí obchodu na burze s komoditami vystaví fakturu na množství dle odběrného listu. Mezitím je plodina uskladněna u odběratele. Faktura je proto vystavena a následně splacena v krátké době. Ve skutečnosti například za řepku, kterou naskladní na sýpky odběratele v roce 2010, dostane zaplacené až po sklizni roce 2011 (burza s řepkou probíhá během měsíců června- července).

Doba splatnosti závazků představuje v roce 1937 23,483 dní, necelých 24 dní, v roce 2010 pouhých 8,4221 dní, necelých 9 dní. Je to dáno tím, že v roce 1937. Spolek umožňoval členům zaplatit část odebraných potřeb (hnojiva, osiva) až po sklizni a dnes musí i dlouhodobým dodavatelům zaplatit fakturu za zboží nejdéle do 14 dnů.

Ukazatele likvidita

Rok 1937

finanční majetek´pokladní hotovost úhrnem (KZ,s. 1)= 13 375,30 Kč

krátkodobé závazky= použité vydání úvěrem (KZ, s. 2)= 6 464,30 Kč

krátkodobé pohledávky= peněžní příjem úvěrem (KZ,s. 2)= 1 212,00 Kč

$$I. \text{ stupeň} = \frac{13\,375,30}{6\,464,30} = 2,0691$$

$$II. \text{ stupeň} = \frac{13\,375,30 + 1\,212}{6\,464,30} = 2,36$$

Rok 2010

finanční majetek= peněžní prostředky v hotovosti+ peněžní prostředky na běžném účtu
(PD)= 671 318+ 60 104= 751 422,00 Kč

závazky (PD)= 210 211,00 Kč

pohledávky (PD)= 2 146 912,00 Kč

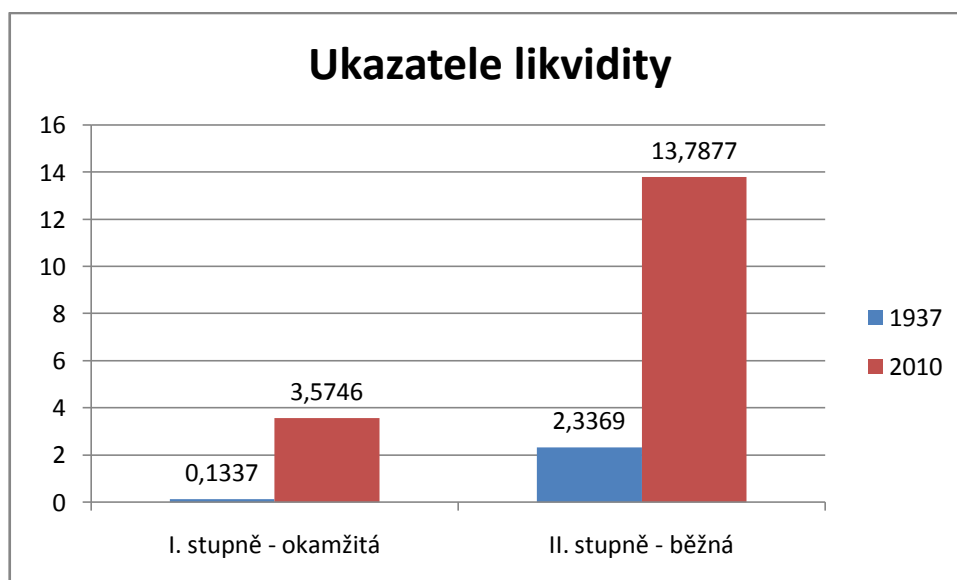
$$I. \text{ stupeň} = \frac{751\,422}{210\,211} = 3,5746$$

$$II. \text{ stupeň} = \frac{751\,422 + 2\,146\,912}{210\,211} = 13,7877$$

Ukazatele likvidity	Rok 1937	Rok 2010	Doporučená hodnota
I.stupně- okamžitá	0,1337	3,5746	0,2- 0,6
II. stupně- běžná	2,3369	13,7877	1- 1,5

Hospodář roku 1937 své běžné potřeby dokáže krýt 0,1337 krát, což je dnes nedostatečné, nedosahuje dnešní doporučené hodnoty. V roce 2010 ukazatel několikanásobně překračuje doporučené hodnoty, své běžné potřeby hospodář kryje 3,5746 krát.

Likvidita II. stupně- běžná likvidita v roce 1937 i v roce 2010 přesahuje doporučené hodnoty několikanásobně. V obou případech si hospodář drží patřičně velkou rezervu, aby při jakýchkoliv problémech mohl zaplatit své běžné potřeby a krátkodobé závazky a zároveň mohl dále hospodařit.

Ukazatele stabilita, zadluženosti

Rok 1937

placené úroky= úroky z dluhů (KZ,s. 2)= 2 000,00 Kč

zisk= přírůstek celkem (KZ, s. 1)= 49 715,10 Kč

úvěr= dluhy zemědělské (KZ, s. 1)= 62 499,80 Kč

$$\text{úrokové zadlužení} = \frac{2\,000}{49\,715,10 + 2\,000} \times 100 = 3,87\%$$

$$\text{doba návratnosti úvěrů} = \frac{62\,499,80}{49\,715,10} = 1,2572\text{let}$$

$$\text{průměrná úroková sazba} = \frac{2\,000}{62\,499,80} \times 100 = 3,20\%$$

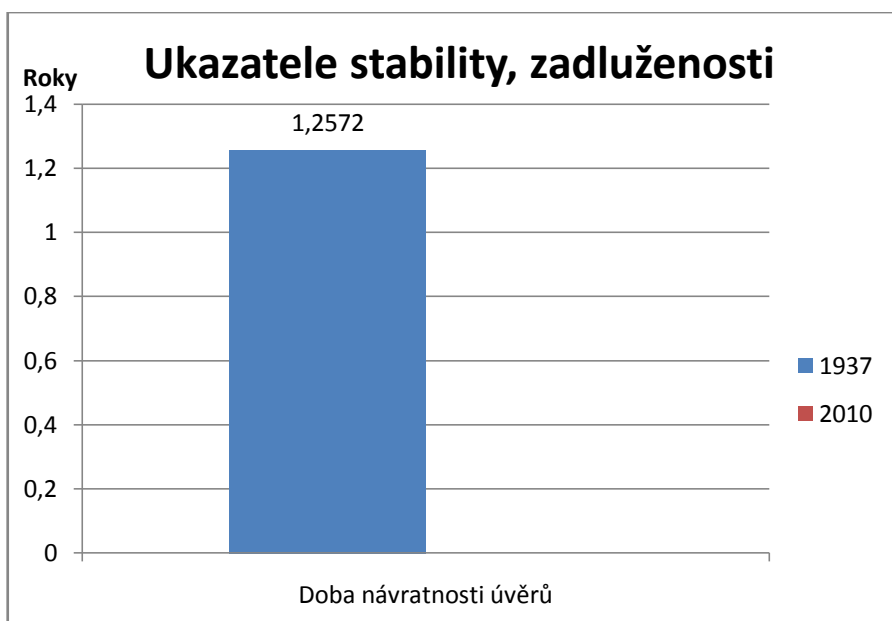
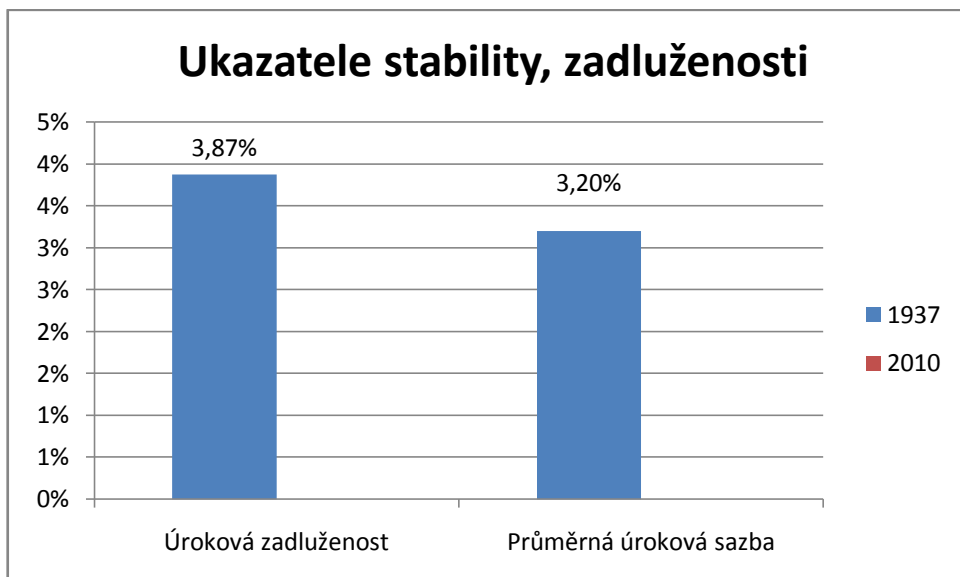
Rok 2010

Majitel nevyužívá běžné úvěry komerčních bank. Modernizaci vozového a strojového parku financuje pomocí finančního leasingu.

Stabilita, zadluženost	Rok 1937	Rok 2010	
Úroková zadluženost	3,87 %		< 10%
Doba návratnosti úvěru	1,2572 roků		< 4 roky
Průměrná úroková sazba	3,20%		

Hospodář r. 1937 se nebojí vzít úvěr, který podle něj je možné splácet bez větších problémů, Všechny vypočítané ukazatele se pohybují pod hranicí doporučených hodnot, z čehož vyplývá, že podnik je schopen úvěr splácet.

Hospodář r. 2010 si nebere úvěry, ale místo toho pro obnovu vozového a strojového parku využívá finanční leasing.

4.5 Ekonomická analýza roku 1937 a roku 2010

Oblast vlastnických vztahů

Rok 1937

Jediným vlastníkem je samotný hospodář, který hospodářství i sám řídí.

Rok 2010

Podnikatel je jediným vlastníkem podniku a sám podnik i řídí. Zároveň má pronajato asi 25 ha orné půdy.

Oblast využití zdrojů

Rok 1937

Pozemky, role, louky a pastviny, tvoří celistvou plochu v blízkosti hospodářské budovy, není třeba většího přejíždění mezi jednotlivými pozemky. Zařízení i jeho opotřebení plně odpovídá době.

Rok 2010

Pozemky, orná půda a trvalé travní porosty, tvoří celistvou plochu, i s pronajatými pozemky, v blízkosti hospodářské budovy, není třeba většího přejíždění mezi jednotlivými pozemky. Stroje a zařízení odpovídá možnostem podnikatele, který se snaží strojový a vozový park podle svých možností modernizovat.

Oblast marketingu

Rok 1937

Majitel aktivně využívá výhod, které mu poskytuje Spolek, družstvo, mlékárna a lihovar. Při veškerém jednání se svými dodavateli i odběrateli využívá osobní jednání.

Rok 2010

Podnikatel využívá výhod dlouhodobé spolupráce. Při jednání s dodavateli a odběrateli využívá možností moderních technologií i lety ověřené prostředky- internet, mobilní telefony i osobní jednání.

Oblast řízení lidských zdrojů

Rok 1937

Majitel na práci u dobytka celoročně zaměstnává čeledína, děvečku a pomocníci v domácnosti. Na sezonní práce najímá další potřebný počet dělníků.

Rok 2010

Podnikatel zaměstnává v autodopravě dva řidiče. Ve vlastní rostlinné výrobě veškerou práci zvládá pomocí moderních strojů sám. U řidičů vyžaduje patřičné řidičské oprávnění a znalost německého jazyka, jelikož některé přepravy jsou prováděny do Rakouska.

5 Zhodnocení výsledků a doporučení

V roce 1937 i v roce 2010 v České republice i celosvětově probíhá finanční a ekonomická krize. Rok 1937 je současně ovlivněn zbrojením, které je důsledkem německého nacionalismu a strachem před další možnou válkou. Toto vše má vliv i na hospodaření státu i jednotlivých podniků. Roku 1937 stát dělá potravinové zásoby, zbrojí a snaží se připravit na možný válečný konflikt. V roce 2010 se stát snaží svými výdaji pomoci bankám a nastartovat ekonomiku.

Ekonomická situace státu má vliv i na jednotlivé podniky a hospodářství. Finanční a následně i hospodářská krize ovlivňují negativně jak státní ekonomiku, tak i podniky. Podle ekonomických teorií zpomalí se růst hrubého domácího produktu, sníží se hodnota obchodní bilance a v důsledku toho naroste nezaměstnanost a míra inflace. Přestanou obíhat peníze, což je jeden ze základů tržní ekonomiky. Chybný zásah státu do ekonomiky celou krizi ještě prohloubí. Což se podle některých ekonomů (např. Kislingerová) stalo roku 2010.

Dnešní hospodářská situace státu není nijak růžová. Velkou částí výroby je závislá na Evropské unii, která v současné době prochází ekonomickou krizí, recesí. Tomu musí podniky zaměřené na export přizpůsobit výrobu i vývoz, snaží se svůj vývoz směřovat i na jiné trhy (Asii) než jsou trhy Evropské unie.

Náš zemědělský podnik se soustředí na rostlinnou výrobu a autodopravu orientovanou převážně na přepravu produktů zemědělců v okolí.

Podnik nemá žádné větší finanční problémy, proto se majitel orientuje i na jeho další rozvoj. Největší perspektivu do budoucna, podle majitele, má autodoprava. Současně se dvěma nákladními automobily a dvěma přívěsy nedokáže plně uspokojit celou poptávku všech zemědělců v okolí a je nucen některé zakázky i odmítat. Proto plánuje do budoucna přikoupit další nákladní automobil a přívěs.

K financování nákupu nákladního automobilu a vleku podnikatel může využít několik produktů bank. Banky nabízejí podnikatelské úvěry s různými podmínkami, ale podnikatel preferuje nákup vozidel na finanční leasing, který několikrát i využil.

Finanční leasing z pohledu podnikatele má pro něj důležité výhody. Na financování pořízení automobilu není nutná celá suma, splátky lze rozvrhnout podle velikosti výnosů vzniklých danou investicí, leasingové splátky se zahrnují do nákladů, což ovlivňuje daňový základ, a nejdůležitější výhodou je rychlé a jednoduché vyřízení finančního leasingu.

Finanční leasing má i své nevýhody. Ve splátkách se musí zaplatit i finanční služba leasingové společnosti, čímž se zvyšují náklady. Ze strany nájemce je leasingová smlouva těžko vypověditelná, pouze za úhradu sankčních poplatků. I když nájemce nemá vlastnická práva, nese některá rizika. Nájemce nemůže předmět prodat jako v případě pořízení na úvěr. Leasingová společnost může při nedodržení leasingové smlouvy předmět nájemci kdykoli odebrat. Nájemce předmět nevlastní a nemůže si ho odepisovat.

I přes znalost těchto nevýhod podnikatel finanční leasing upřednostňuje před úvěrem. Finanční leasing podnikatel považuje za nejbezpečnější financování nákupu potřebného nákladního automobilu a přívěsu. Jeho slovy: Když nebudu moci splácet, přijdu jen o auto a přívěs a budu moci pokračovat s čistým štítem.

V roce 1937 je jednoduché účetnictví plnohodnotným účetnictvím a je na stejné úrovni jako podvojný účetnictví, řídí se obchodním zákoníkem.

Naproti tomu daňové evidence roku 2010 není považována za účetnictví a neřídí se zákonem o účetnictví, je upravena zákonem o daních.

Jednoduché účetnictví roku 1937 je základním účetnictvím a z něho se vyvinulo a na jeho základech je postaveno podvojný účetnictví. Dnešní účetnictví má stejné základy a principy jako podvojný účetnictví roku 1937, je upraveno a přizpůsobeno současným potřebám jeho uživatelů. Daňová evidence, když není brána na roveň účetnictví, nahradila jednoduché účetnictví a umožňuje mnohým podnikatelům zjistit potřebné údaje pro výpočet daně z příjmů i údaje pro další práci podniku.

Z finančních výkazů je možno vyčíst celou řadu údajů. Porovnáním jejich hodnot v jednotlivých letech lze odvodit praktické výsledky. Například ukazatele rentability

uspořádané do časové řady, nejlépe graficky znázorněny, nám ukazují vyrovnanost ve výkonnosti podniku v jednotlivých letech.

6 Závěr

Každá doba přináší různorodé podmínky pro hospodaření zemědělských podniků. V roce 1937 i v roce 2010 probíhá celosvětová hospodářská krize (Kisllingerová, Sirůček). Hospodářská krize se odráží na hospodaření státu, jednotlivých podniků, organizací i domácností.

Rok 1937 se nese ve znamení výhledu válečného konfliktu. Zbrojení a shromažďování potravinových a materiálních zásob nastartovalo ekonomiku. Podniky a organizace využívají přípravu státu na případný válečný konflikt a snaží se udržet svoji hospodářskou prosperitu. Zemědělský podnik v roce 1937 zabezpečuje nejen svého majitele, ale i několik zaměstnanců (čeledín, děvečka, sezonní dělníci). Ekonomické zdraví a prosperitu podniku nejlépe popisují mikroekonomické ukazatele, které vycházejí z jednoduchého účetnictví podniku. Výkonnost podniku vyjadřují ukazatele rentability- nákladovost tržeb je 99,38%, rentabilita tržeb ROS je 49,17% a rentabilita nákladů je 49,48%. Jak podnik využívá vložené prostředky demonstrují ukazatele aktivity- doba splatnosti pohledávek je 4,408 dní, doba splatnosti závazků 23,483 dní. Umění získat prostředky na potřebné platby a schopnost hradit své závazky vyjadřují ukazatele likvidity- okamžitá likvidita činí 0,1337, běžná likvidita 2,3669. Velikost a strukturu vlastních a cizích zdrojů popisují ukazatele stability- úroková zadluženost je 3,87%, doba návratnosti úvěru 1,2572 let, průměrná úroková sazba 3,2%.

V roce 2010 naštěstí žádný válečný konflikt nepředpovídá. Ekonomiku se stát snaží nastartovat svými výdaji. Což se mu povedlo jen částečně a bohužel v zápětí nastala recese (Kisllingerová). V roce 2010 se podniky snaží udržet svoji hospodářskou prosperitu. Hledají možnosti a mezery na trhu. Náš zemědělský podnik se snaží uspokojit potřeby současných zemědělců v okolí a nabízí jim dopravu jejich produktů k obchodníkům a spotřebitelům. I když podnik nevykazuje vysoký zisk, má při své hospodářské politice slibné vyhlídky a je schopen uživit majitele i několik zaměstnanců. Ekonomické zdraví a prosperitu podniku nejlépe popisují mikroekonomické ukazatele, které vycházejí z daňové evidence, Výkonnost podniku je vyjádřen ukazateli rentability- nákladovost tržeb je 75,96%, rentabilita tržeb ROS je 24,04%, rentabilita nákladovosti 31,64%. Využívání vlastních prostředků podniku popisují ukazatele aktivity- doba splatnosti pohledávek je

63,3414 dní, doba splatnosti závazků 8,4221 dní. Schopnost platit závazky a umění získat prostředky na potřebné platby definují ukazatele likvidity- okamžitá likvidita je 3,5746 a běžná likvidita je 13,7877. Struktura a velikost vlastního a cizího kapitálu demonstrují ukazatele stability. Majitel podniku hospodaří pouze s vlastním kapitálem, cizí kapitál nevyužívá.

Z výsledků srovnání ekonomických ukazatelů podniku roku 1937 a roku 2010 vyplývá, že podnik roku 1937 je schopen dosahovat vyššího zisku a lépe zhodnotit kapitál než podnik roku 2010 (ukazatele rentability). Naproti tomu podnik roku 2010 umí lépe využívat vložené prostředky (ukazatele aktivity), má i lepší schopnost hradit své závazky a možnosti získání prostředků na platby (ukazatele likvidity). Podnik roku 1937 využívá ke svému hospodaření i cizí kapitál, kdežto podnikatel v roce 2010 cizímu kapitálu nevěří a všechny aktivity financuje z vlastních zdrojů (ukazatele stability).

V roce 1937 i v roce 2010 je jediným vlastníkem podniku podnikatel (hospodář), pozemky a hospodářské budovy tvoří kompaktní celek, zařízení a vybavení podniku odpovídá době. V marketingu podnikatel (hospodář) využívá dostupné prostředky (v roce 1937 výhody Spolku, družstva a v roce 2010 moderní technologie- internet, mobilní telefony). V roce 1937 i v roce 2010 podnik zaměstnává několik zaměstnanců. Podnik v roce 1937 i v roce 2010 prosperuje a je schopen vytvářet hospodářský zisk.

Podnikatel v roce 2010 vidí další perspektivu v rozvoji přidružené automobilové dopravě a tímto směrem zaměřuje i své investice (pořízení nákladního automobilu a přívěsu).

7 Seznam použitých zdrojů

- Daňová evidence roku 2010
- David, P.: Účetnická příručka pro obchodní školy i samouky, díl I.: Účetnictví jednoduché a podvojně. Praha- Karlín, Knihotiskárna Litera, spol. s ruč. obm., 1936
- Hospodářský a společenský vývoj Československa: (1918- 1968), Vybrané statě a statistické přehledy. Praha, Sevt, 1968
- Konečná zpráva k jednoduchému zemědělskému účetnictví s naturálním oběhem roku 1937
- Kohout, P.-Kohout, P.: Dramata a frašky ekonomie, Kohout se ptá Kohouta. Příbram, Pistorius a Olšanská s. r. o., 2011. ISBN 978- 80- 87053- 65- 2
- Kislingerová, E.: Podnik v čase krize. Praha, Grada Publishing, a.s., 2010. ISBN 9978- 80- 247- 3136- 0
- Landa, M.: Jak číst finanční výkazy. Brno, Computer Press, 2008. ISBN 978- 80- 251- 1994- 5
- Malíková, O.- Horák, J.: České účetnictví v kontextu historického vývoje a analýza vybraných faktorů ovlivňujících účetní výkaznictví. Liberec, Technická univerzita v Liberci, 2009. ISBN 978- 80- 7372- 557- 0
- Malíková, O.- Horák, J.: Finanční účetnictví- poznámky k vybraným oblastem účetní teorie v podmínkách současné účetní regulace. Liberec, Technická univerzita v Liberci, 2010. ISBN 978- 80- 7372-690-4
- Měsíční zprávy k zemědělskému účetnictví A- pokladní zprávy roku 1937
- Měsíční zprávy k zemědělskému účetnictví B- zprávy o pohybu naturálií a zvířectva roku 1937
- Orrel, D., Sedláček, T.: Soumrak homo economikus, Praha, 65. Pole, 2012. ISBN 978- 80- 87506- 07- 8
- Sedláček, J.: Daňová evidence podnikatelů 2011. Praha, Grada Publishing, 2011. ISBN 978- 80- 247- 3802- 4
- Sirůček, P. a kol.: Hospodářské dějiny a ekonomické teorie. Praha, Melandrium 2007. ISBN 978- 80- 86175- 53- 9
- Soupis jmění 31. 12. 1936- 31. 12. 1937

- Statistická ročenka republiky Československé. Praha, Orbis, 1938
- www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mira-inflace

8 Přílohy:

8.1 Konečná zpráva k jednoduchému zemědělskému účetnictví s naturálním oběhem roku 1937

8.2 Měsíční zprávy k zemědělskému účetnictví A- pokladní zprávy roku 1937

8.3 Měsíční zprávy k zemědělskému účetnictví B- zprávy o pohybu naturálií a zvířectva roku 1937

8.4 Soupis jmění 31. 12. 1936- 31. 1. 1937

8.5 Berní knížka

8.6 Bezplatný šekový vplatní list

ZEMĚDĚLSKÝ ÚSTAV ÚČETNICKO-SPRAVOVĚDNÝ
ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY.

Číslo podniku:

Soudní okres:

Země:

Zemědělská plocha:

Výrobní oblast:

Nadmořská výška:

31.03

ha

bramborářská

530.

m

KONEČNÁ ZPRÁVA

k jednoduchému zemědělskému účetnictví
s naturálním oběhem.

ÚČETNÍ ROK
1937.

Jméno:

Miloslav Karas,

Místo:

Vojetín

Pošta:

Rozsochy.

Výměry kultur.

Kultury	Výměra pozemků											
	vlastních			přinajatých			pronajatých			ohospodařo- vaných		
	ha	a	m ²	ha	a	m ²	ha	a	m ²	ha	a	m ²
Role	26	80								26	80	
Zahrady		19									19	
Louky	3	54								3	54	
Pastviny		50									50	
Vinice												
Zemědělská plocha . . .	31	03								31	03	
Lesy	9	95								9	95	
Vodní plocha		12									12	
Cesty	1	-								1	-	
Zastavěná plocha		29									29	
Neplodná plocha												
Celková výměra	42	39								42	39	

Soupis jmění.

Předmět jmění	Na počátku roku				Na konci roku			
	jednotlivě		úhrnem		jednotlivě		úhrnem	
	Kč	h	Kč	h	Kč	h	Kč	h
Kapitál půdy:*) Vlastní	221.260				221.260			
přinajaté	-		221.260		-		221.260	
Kapitál meliorací: Drátěnky ve chmelnici								
ostatní	4.420		4.420		4.290		4.290	
Kapitál staveb			202.730				199.690	
Kapitál rostlin: Ovocné stromy	560				600			
polní inventář	3706		4266		6157	50	6.757	50
Kapitál zvířat: Koně	11.300				10.970			
tažní vola <i>králičí</i>	90				30			
dojnice	24.900				26.600			
ostatní skot	10.470				5.280			
~~ovce~~ - kozy <i>věly</i>	600				450			
vepří	3.665				4070			
drůbež	1.160		52.275		1176		48.576	
Kapitál strojů a náradí			75.610				86.922	
Kapitál oběžný: Zásoby			55.042	70			62.651	70
Aktivní kapitál zemědělský bez pohledávek, podílů a pokladní hotovosti			615.603	70			630.147	20
Pohledávky	-				1.221			
Zemědělské podíly	11.300				11.300			
Pokladní hotovost	225		11.525		854	30	13.375	30
Aktivní kapitál zemědělský celkový			627.128	70			643.522	50
Přinajatá půda, stavby a j.								
Dluhy zemědělské	57.277	10	57.277	10	62.499	80	62.499	80
Čisté jmění zemědělské (A)			569.851	60			581.022	70
Jmění spotřební (osobní)			18.078				17.593	
Dluhy osobní (odečteny)			-				-	
Čisté jmění spotřební (B)			18.078				17.593	
Jmění vedlejší: Les - půda	15.285				15.285			
stromy	39.758				40.708			
Vklady, osob. pohledávky a pod.	26.527	50			64.600	50		
Pozemky pronajaté			81.564	50			120.593	50
Dluhy na vedlejším jmění			-				-	
Čisté jmění vedlejší (C)			81.564	50			120.593	50
Čisté jmění celkem (A + B + C)			669.494	10			719.209	20
Vaše celkové jmění se			zvětšilo o	49.715	10		zmenšilo o	-

*) Zde jsou oceněny: Role, zahrady, louky, pastviny, vinice, na nichž se hospodář.

Účetní uzávěrka.

a) Důchod ze zemědělství:

	Kč	h	Kč	h
1. Aktivní kapitál zemědělský koncem roku bez pohledávek, zemědělských podílů a pokladní hotovosti	630147	20		
2. Peněžní příjem v hotovosti ze zemědělství	05012	90		
3. Peněžní příjem úvěrem ze zemědělství	1221	-		
4. Hodnota stravy pro rodinu a hosty (bez výměnkáře)	4548	90		
5. Hodnota naturálií ze zemědělského závodu daných darem, věnem a výměnou	223	15		
6. Hodnota práce ruční dodané ze zemědělství pro rodinu a vedlejší odvětví	491	-		
7. Hodnota práce potažní dodané ze zemědělství pro rodinu a vedlejší odvětví	240	-		
8. Podíl správních výloh pro les a jiná vedlejší odvětví (daně atd.)	-	-		
9. Hodnota bytu pro rodinu (oceněno podle místních poměrů)	480	-		
10. Hodnota paliv a svítiv pro rodinu	109	90		
11. <i>Dříví pro osobní potřebu</i>	45	-		
12.			432.549	05
Od toho odečísti: 1. Aktivní kapitál zemědělský začátkem roku bez pohledávek, zemědělských podílů a pokladní hotovosti	615.603	40		
2. Peněžní vydání v hotovosti pro zemědělství a stravování	47.125	85		
3. Peněžní vydání úvěrem pro zemědělství a stravování	6.464	30		
4. Příjem dříví a jiných naturálií z vedlejších odvětví, darem a věnem pro zemědělství a stravování	430	-		
5. <i>Práce od rodičů zdarma</i>	2800	-		
6.			642.723	85
Důchod ze zemědělství (D)			59.825	20

b) Čistý výnos ze zemědělství:

1. Důchod ze zemědělství (D)	59.825	20		
2. Úroky z dluhů zemědělských za běžný rok (zaplacené i dlužné)	2000	-		
3. Peněžité výměnek za běžný rok (zaplacený i dlužný)	150	10		
4. Hodnota stravy a naturálií ze zemědělského závodu daných výměnkem	3387	60		
5. Nájem z přinajatých pozemků za běžný rok (zaplacený i dlužný, v penězích i naturáliích)	-	-	65.363	30
Od toho odečísti: 1. Hodnotu tělesné práce rodiny pro zemědělství	6416	-		
2. Hodnotu duševní práce rodiny pro zemědělství (řízení závodu, dohled)	3724	-		
3.			10.440	-
Čistý výnos ze zemědělství (V)			54.923	20

Čistý výnos představuje zúročení aktivního kapitálu v zemědělství uloženého. Aktivní kapitál zemědělský činí na začátku roku 627.128 Kč ⁴⁰ h, čistý výnos ze zemědělství (V) 54.923 Kč ²⁰ h; tedy

c) zúročení aktivního kapitálu:

Čistý výnos dělen 1% z aktivního kapitálu = $\frac{54.923 \cdot 30}{627.128 \cdot 40} = 8.76$ ‰
 Průměrné zúročení všech uzavřených závodů z Vaší oblasti činí 5.27 ‰

d) Spotřeba rodiny:

	Kč	h	Kč	h
1. Jmění spotřební začátkem roku	18.078	-		
2. Peněžní vydání spotřební v hotovosti pro rodinu	5505	50		
3. Peněžní vydání spotřební úvěrem pro rodinu	-	-		
4. Přikoupený osobní inventář (v hotovosti i úvěrem)	40	-		
5. Hodnota stravy pro rodinu a hosty	4548	90		
6. Hodnota naturálií ze zeměděľ. závodu daných darem a výměnou za předměty osobní spotřeby	223	15		
7. Hodnota obdržených darů a p. pro osobní spotřebu	-	-		
8. Hodnota práce ruční dodané ze zeměděľství pro rodinu	75	-		
9. Hodnota práce potažní dodané ze zeměděľství pro rodinu	96	-		
10. Hodnota bytu pro rodinu	680	-		
11. Hodnota paliv a sítiv pro rodinu	109	90		
12. <i>Příj pro osobní spotřebu</i>	75	-	29.231	45
Od toho odečísti: 1. Jmění spotřební koncem roku	17.593	-		
2. Peněžní příjem za odprodání osobní inventář				
3.			17.593	-
Spotřeba rodiny (S)			11.638	45
1. Věno v hotovosti i v naturáliích vydané (výbava)				
2. Převodní poplatky	2073	60		
3.			2073	60
Spotřeba rodiny celková (Sc)			13.712,05	

Spotřeba (S) 11.638 Kč 45 h týká se 2 členů dospělých a - dětí;
 průměrná roční spotřeba pro 1 osobu dospělou*) činí 5819,22
 Průměr u všech uzavřených závodů z Vaší oblasti činí 4.132 -

*) 2 děti počítány za osobu dospělou.

e) Celkový důchod:

1. Čisté jmění celkem koncem roku	419.209	20		
2. Spotřeba rodiny celková (Sc)	13.712,05		432.921	20
Od toho odečísti: 1. Čisté jmění celkem začátkem roku			669.494	10
Celkový důchod (CD)			63.427,15	

f) Důchod mimozeměděľský:

1. Celkový důchod (CD)			63.427,15	
2. Důchod ze zeměděľství (D) odečten			59.825,20	
Důchod mimozeměděľský*)			3.601,95	

*) Důchod mimozeměděľský	
1. <i>Návrstek na loz 950</i>	
2. <i>stáhiry 100</i>	
3. <i>dvírni 630</i>	
4. <i>celkem 1680</i>	
5. <i>z příklad. výdání - 318,20</i>	
6. <i>práce ruční - 416</i>	
7. <i>" potahy - 144</i>	801,95
8. <i>práce od rodinné dárce 2800</i>	
Celkem	3601,95

g) Přírůstek - úbytek jmění:

1. Celkový důchod (CD)	63.427,15
2. Spotřeba rodiny celková odečtena (Sc)	13.712,05
Přírůstek - Úbytek jmění	49.715,10

Vydání v hotovosti a úvěrem.*)

Druh vydání	Množství	Jednotlivě		Úhrnem		Druh vydání	Množství	Jednotlivě		Úhrnem	
		Kč	h	Kč	h			Kč	h	Kč	h
Přikoupené pozemky						Převedeno . . .				4140	15
Investice:										31.897	15
Novostavby . . .											
stroje		4000		4000							
		12.912	70	12.912	70						
Zvířectvo:											
Koně	kusy					Krmiva:					
volí tažní	kusy					Otruby	q 5-	462	50		
dojnice	kusy					pokrutiny	q				
ostatní skot . . .	kusy					mléko odst. . . .	l 1090-	218	-		
telata	kg					kukuřice	q 470	1014	50		
vepří dospělí . .	kg					jablek	" -04	980			
selata	kg					rybí mouka	" -57	208	80		
vejce krůt	kusů 14	18	-			drob. ml	" 1-	80	-		
				18	-	výpalhy	ll. 217-	534	-		
Služné a mzdy:											
Úředníci, zřízenci											
čeleď		1008	-			Paliva a j.:					
nádeníci		140				Dříví	m³ 8-	460	-	534	-
deputát		2468	35			uhlí	q			1993	60
				140		elektrické světlo .					
				11.050	35	elektrický pohon .					
Hnojiva strojená:						petrolej a p. . . .	kg				
ledek chil.	q 5-	840	-			benzin					
hran. asun.	q 4-	1008	-			oleje	kg				
ortofosfat	q 2-	228	-			povřísla, motouz .					
superfosfat . . .	q 12-	816	-			Pojištění:					
Thom. mouka . . .	q 40-	2320	-			Urazové		881	50		
kaimit	q 5-	1744	50			nemocenské a starobní		444	35		
dram. ml	q 6-	540	-			požární		1098	50		
vápno	q 100-	1800	-	4459	50	povinné ručení		815	-		
Hnojiva ostatní:											
Osiva:											
hran. rýpy	kg 3-	25	10			Opravy staveb a meliorací				444	35
jetele sád.	" 3	36	-			Opravy strojů a náradí		494	50		
jehradní		51	-			drobný inventář		426	80		
										493	50
											1220 30
mořidlo j.		44	-	156	10	Opravy postrojů					50
				4140							
Součet k převodu . . .				31.897	15	Součet k převodu . . .				5396	-
										41.101	10

*) Částky úvěrové jsou vyznačeny červeně.

Náklady na stravování a výpočet hodnoty stravného dne.

	Množství	Cena za jednotku		Jednotlivě		Úhrnem			Množství	Cena za jednotku		Úhrnem		Celkový náklad	
		Kč	h	Kč	h	Kč	h			Kč	h	Kč	h		
1. Z vlastního podniku:															
Převedeno												5009	40		
Brambory	kg	650	-25			162	50		ovoce: jablka	kg	39.-	150	58	50	
mléko plné	l	876	-70	657	-										
mléko odstředěné	l														
smetana	l														
máslo	kg								<i>Belušina</i>			100	-		
tvářoh	kg								<i>Belušina</i>	80.-	-60	48	-		
						657	-		<i>Med</i>	8.-	12-	96	-		
vepřové maso a sádlo	kg	218	740			1614			mák	kg	155	5-	77	50	
kůzлата	kusy								hrách	kg					
slepice a kuřata	kusy	14	9-	126	-				Dříví z ovocných stromů	m ³					5389
husy	kusy	5	40	200	-				2. Přikoupeno: Potraviny				1426	80	
kachny	kusy	8	25-	200	-				doplnění kuchyň. inventáře				33	-	
holubi	kusy	14	250	35	-				potřeby ku praní				56	-	
králíci	kusy	7	10-	70	-				dříví	m ³	4.-	25	50	178	50
vejce slepičí	kusy	1258	-35	440	50	1071	50		uhlí	q					
mouka <i>prášková</i>	kg	463	206	953	25				světiva <i>el.</i>				34	60	
<i>řepka</i>	"	305	149	528	95										1428
<i>hrapice</i>	"	8	280	22	90	1504	60		Úhrnem						7118
									Odečteno:						-
Součet k převodu						5009	40		Celkový náklad na stravování						7118

Nákladem 7118 Kč 35 h vypraveno bylo celkem 1122 stravných dní*); tedy

hodnota 1 stravného dne jest . . . . . 6 Kč 34 h

Hodnota 1 stravného dne v průměru všech zastoupených závodů z Vaší výrobní oblasti činí . . . . . 5 Kč 48 h

Stravných dnů bylo vypraveno: pro rodinu a hosty**) . . . . . 717 za 4548 Kč 90 h

pro dělnictvo . . . . . 405 za 2569 Kč 45 h

pro výměnkáře . . . . . za . . . . . Kč . . . . . h

pro . . . . . za . . . . . Kč . . . . . h

Celkem . . . . . 1122 za 7118 Kč 35 h

Celoroční ocenění práce ruční a potažní.

I. Práce členů rodiny:	Pracovních hodin	Ocenění 1 hod.		Celkem		II. Práce zemědělských dělníků:	Pracovních hodin	Ocenění 1 hod.		Celkem	
		Kč	h	Kč	h			Kč	h	Kč	h
a) pro zemědělství:†)						Pro rodinu podnikatelu	60	1	25	75	-
Hospodář	2900	150		4350		pro vedlejší odvětví	320	1	30	416	-
hospodyně	1690	140		2366		Součet				491	-
děti						III. Práce potažní z hospodářství:					
						Pro rodinu podnikatelu	40	2	46	96	-
Úhrnem	4590			6716		pro vedlejší odvětví	60	2	40	144	-
b) pro vedlejší odvětví:	100	150		150		Součet	100			240	-
<i>Podílné dárny</i>	2000	140		2800							

*) Stravné dni dětí do 14 let jsou zaúčtovány polovičním počtem. — †) Včetně práce pro stravování zaměstnanců.
**) Bez výměnkáře.

Ku stravování bylo přikoupeno v hotovosti a úvěrem*.

Předmět	Množství	Jednotlivě		Úhrnem		Předmět	Množství	Jednotlivě		Úhrnem	
		Kč	h	Kč	h			Kč	h	Kč	h
Maso: hovězí	kg					Převod					
telecí	"					Mák	kg				
vepřové	"					Cukr	kg				
uzené	"					Syrup	"				
skopové	"					Káva zrnková	"				
Droby	"					Káva náhražková	"				
Uzenářské zboží: uzené	"					Cikorie	"				
vařené	"					Čaj	"				
Zajíci	kusů					Čokoláda a kakao	kg				
Koroptve	kusů					Cukroví	"				
Ryby sladkovodní	kg					Sůl	kg				
Ryby mořské	"					Ocet	l				
Máslo	kg					Jiné potraviny	kg				
Sádlo a slanina	"					Jídlo mimo dům	Kč				
Lůj	"					Pivo	l				
Tuky umělé	"					Víno	"				
Sýr	kg					Rum	"				
Med	"					Lih	"				
Mouka	kg					Jiné lihové nápoje	"				
Kroupy a krupice	"					Sodovka a miner. vody	l				
Chléb	"					Mošt a ovocné šťávy	"				
Pečivo	"					Řezníkovi od zabíjení	Kč				
Hrách	kg					Přípravy k zabíjačce	"				
Čočka	"					Daň z porážky	"				
Fazole	"					Pečení chleba	Kč				
Koření	kg					Pražení žita	Kč				
Ovoce jádrové	"					Úhrnem a)					
Ovoce peckovité	"					Kuchyňský inventář: Nádobí					
Ořechy	"					opravy					
Ovoce jiné	"					Úhrnem b)					
Ovoce na povidla a zavař.	"					Mýdlo	kg				
Ovoce cizího původu	"					Soda	"				
Zelenina listová	"					Chemikálie	"				
Zelenina cibulová	"					Zápalky	"				
Zelenina kořenová	"					Lih k pálení	l				
Okurky	"					Úhrnem c)					
Květák	"					Úhrnem a) + b) + c)					
Rajská jablčka	"					Z toho na { účet stravy					
Zelenina ostatní	"					účet osobní					
Rýže	"										
Součet k převodu											

*) Naturálně přikoupené pro účet osobní jsou vyznačeny červeně.
Částky úvěrové se zde uvádějí společně s platbami v hotovosti a to černě.

Pro osobní spotřebu bylo přikoupeno v hotovosti a úvěrem.

Předmět	Jednotlivě		Úhrnem		Předmět	Jednotlivě		Úhrnem	
	Kč	h	Kč	h		Kč	h	Kč	h
Ošacení a obuv: Oděv . . .					Převedeno . . .				
prádlo . . .					Osobní daně: Důchodová				
obuv . . .									
Udržování bytového zařízení					Peníze dané dětem				
Květiny a drobný inventář					Pojištění: Proti vloupání . . .				
Kuřivo									
Péče o tělo: Léčení									
					Součet A				
Vzdělání dětí					Soukromý inventář				
Časopisy, knihy a psací potřeby					Věno				
Jízdné a poštovné					Převodní poplatky				
Zábavy a výlety					Pohřební výlohy				
Dary a sbírky									
Zpropitné a prohry									
Spolkové a organizační příspěvky					Součet B				
Součet k převodu					Úhrnem A+B				

Naturálie dané výměnkem, darem, věnem a na výměnu.

Druh naturálie	Jednotky		Vydáno									Přijato						
	Jméno	Cena		výměnkem*)			dary — věnem			výměnou**)			výměnou			darem — věnem		
		Kč	h	množství	Kč	h	množství	Kč	h	množství	Kč	h	množství	Kč	h	množství	Kč	h
<i>Humy</i>	km	45	-	1	45	-												
<i>Kachny</i>	"	25	-	4	100	-												
<i>Holubi</i>	"	250	-	8	20	-												
<i>Vejce</i>	"	-35	785	274	75	75	26	25										
<i>Mléko</i>	l	-75	650	487	50													
<i>Maso vepř.</i>	kg	8	-	80	640	-												
<i>Maslo</i>	"	5	-	6	30	-												
<i>Brambory</i>	q	20	-	20	400	-												
<i>Mouka fil.</i>	"	164	-	210	344	40	39	81	90									
<i>" - pšm.</i>	"	202	-	220	444	40	10	20	-									
<i>Jablka</i>	kg	150	-	180	270	-	20	30	-									
<i>Dříví pal.</i>	m ³	25	50	13	337	55												
<i>Žito</i>	q	130	-				50	65	-									
Úhrnem				3387	60		223	15										

*) Včetně hodnot práce ruční potažní a stravy pro výměnek.
**) Zde uvede se pouze výměna předmětů použitých pro osobní spotřebu.

Výměry pěstovaných plodin a sklizně.

	Výměry						Sklizeno v q				Škody (druh a %)	Sklizeň hlavní plodiny v q pro 1 ha	
	jednotlivě			skupinově			zrna a hlíz	slámy a plev	sena	zelené píce		u Vás	u jiných
	ha	a	m ²	ha	a	m ²							
Obilniny a luštěniny:													
Pšenice	45						120	240				26.67	27.00
žito	640						170	361				26.56	29.25
ječmen	440						120	200				27.27	27.38
oves	340						140	250				41.17	!!22.77
směska (zrno)	20						5	10				25	16.71
				1485									
Okopaniny:													
Brambory	450						900			okrajků 640		200	272
cukrovka										okrajků			
krmná řepa	45						230					500	445
				495									
Obchodní plodiny:													
Mák <i>z krmak</i>							-27						
Zeleniny:													
Zelí	01						<i>nic v roce krmak</i>						
				01									
Deputátní pole				59									
Pícniny:													
Jeteliny	640						180	20	240	380		**52.50	hna 52.00
směsky	20									70		**87.50	" 61.00
				640									
Součet plodin strniskových*)				20									
Role				2680									
Zahrady				19			ovoce q 60	zelenina Kč 100		tráva q	dříví m ³		
Louky				354					180	tráva q 390	pastva† q	**48.39	hna 52.00
Pastviny				50						pastva† q			
Vinice													
Zemědělská plocha				3103									
Lesy				995			dříví pal. m ³ 21	dříví užit. m ³ -			stelivo m ³ 10		
Vodní plocha				12						ryb kg			
Cesty				1									
Zastavěná plocha				29									
Neplodná půda													
Celková výměra				4239									

Přijato z cukrovaru na dodanou řepu:

1. Řízky	q
2. Melasa	q
3. Saturační kaly	q
4. Cukr	kg
5. Semeno	kg
6.	

*) Výměry plodin strniskových (druhotných) jsou vyznačeny červeně. — † Odhad.
**) Zelená píce převedena na suchou v poměru 4:1.

Přehled o pohybu zvířectva a naturálií.

1. Zvířectvo.

	Koně	Tažní volí	Dojnice	Ostatní skot	Vepři	Ovce	Kozy		Slepice	Husy	Kachny	Holubi	<i>Vruty</i>	Králíci	Včely
	kusů	kusů/kg	kusů/kg	kusů/kg	kusů/kg	kusů/kg	kusů/kg		kusů	kusů	kusů	kusů	<i>kuřat</i>	kusů	rojů
Stav na počátku roku	4		<i>14</i> 1410	<i>10</i> 2300	<i>13</i> 570				<i>87</i>	5	5	30		9	4
Přikoupeno															
Vyrobeno			200	2620	1546										
Narozeno			<i>13</i>	<i>13</i>	<i>32</i>				20	6	16	20	3	4	
Převedeno			<i>3</i> 1350												
Příjem celkový včetně stavu na počátku roku	4		<i>14</i> 8690	<i>23</i> 4920	<i>45</i> 2096				<i>107</i>	11	21	50	3	13	4
Prodáno			<i>2</i> 1090	<i>13</i> 2250	<i>29</i> 844										
Ku stravě					<i>3</i> 470				14	5	8	14		7	
Uhynulo					<i>1</i> 10				2		5	1	3	3	1
Převedeno			<i>3</i> 1350												
Výměnkáři										1	4	8			
Darováno															
Součet vydání	—		<i>2</i> 1090	<i>16</i> 3600	<i>33</i> 1301				16	6	17	23	3	10	1
Stav na konci roku	4		<i>15</i> 4600	<i>12</i> 1320	<i>42</i> 495				91	5	4	27	—	3	3

2. Zvířecí výrobky.

	Mléko plné	Mléko odstředěné	Pod-másli	Syro-vátka	Máslo	<i>Čajovník</i>	<i>Čajovník</i>	Veice stépci	<i>Čajovník</i>	Peři	Vepřo-vé maso a sádlo	Med
	l	l	l	l	kg	<i>černá</i>	<i>bílá</i>	kusů	<i>černá</i>	kg	kg	kg
Zásoba na počátku roku								<i>74</i>			55	
Přikoupeno		1090						14				
Vyrobeno	<i>27501</i>				62			5453	24	3	350	8
<i>Převod</i>								15				
Příjem celkový včetně zá-soby na počátku roku	<i>27501</i>	1090			62			5472	24	3	405	8
Prodáno	<i>23395</i>							3259				
Ku stravě	<i>276</i>							1257			218	8
Dělnictvu												
Výměnkáři	<i>650</i>							485			80	
Darováno								75				
Zkrmeno:								49				
skotem	<i>2250</i>											
vepři	<i>330</i>	1090										
drůbeží					27							
Zpracováno												
Nasazeno					20	14	110	24				
<i>Převod</i>					15							
<i>Osobní spotřeba</i>									3			
Součet vydání	<i>27501</i>	1090			62	14	5536	24	3		298	8
Zásoba na konci roku	—	—			—	—	6	—	—		<i>107</i>	—

3. Obilniny a semena.

	Pšenice	Žito	Ječmen	Oves	Směska		Hrách	Kukuřice	Mák				Krmné řepy	Jete- love	<i>ledvce</i>	semeno	
	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg
	Zásoba na počátku roku	880	13094	1050	5490	500				10						40	119
Přikoupeno								470					3	3			
Vyrobena (sklizeno)	1200	17000	12000	14000	500				27							180	
Přijato výměnou <i>Více zjištěno</i>					100												
Příjem celkový včetně zá- soby na počátku roku	2080	30094	13050	19490	1100			470	37				3	43	299		
Prodáno	300	20100	10040		500												100
Vyseto	100	900	650	480	40				-50				3	43	117		
Ku stravě									1550								
Dělnictvu	130	2980															
Výměnkáři									6-								
Semleto	908	760															
Sešrotováno		1561	1136	1436	122			400									
Darováno		50															
Vyměněno																	
Zkrmeno:	koňmi			4650													
	taž. voly																
	dojnicemi																
	ost. skotem				390												
	vepři				80												
	drůbeží	142		40	1284				70								
Součet vydání	1580	26354	11866	8320	662			470	22				3	43	217		
Zásoba na konci roku	500	3740	1284	1170	438			-	15				-	-	82		

4. Hnojiva.

	Mrva	Kom- post	Mo- čůvka	Ledek ~~300~~ 027		Vápno- dusík	Síran amonný	<i>Chlorkaf</i>	Super- fosfát	Thoma- sova moučka		Kainit	Drasel- ná sůl	Vápno	Satu- rační kaly		
	q	q	hl	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	
Zásoba na počátku roku	40		300												100-		
Přikoupeno				500			400	200	1200	4000		500	600	100-			
Vyrobena	2900		410														
Příjem celkový včetně zá- soby na počátku roku	2940		410	500			400	200	1200	4000		500	600	200-			
Vyhnojeno k plodinám: na jaře	<i>pšenice</i>			300				180									
	<i>žit</i>						400	20									
	<i>ječmen</i>								1100				100	5000			
	<i>ječmíka</i>									100							
	<i>ovsa</i>			100	200										500-		
	<i>brambory</i>						250			900			500				
na podzim	<i>pšenice</i>	185								150							
	<i>žit</i>	1685								2300							
	<i>ječmen</i>	500															
	<i>brambory</i>	500						50	100								
			160							500		500		100-			
Součet vydání	2840		410	800			400	200	1200	4000		500	600	200-			
Zásoba na konci roku	100		300	-			-	-	-	-		-	-	-			

5a. Krmiva.

	Bram- bory	Cu- krovka	Krmná řepa	Seno luční	Seno jete- lové	Sláma krmná	Sláma steli- vová		Tráva luční	Zelený jetel	Zelená směska	Zelená kuku- řice		
	q	q	q	q	q	q	q	q	q	q	q	q	q	q
Zásoba na počátku roku	500 326		207.30	228.6	92.	201.5	153.2							
Přikoupeno . . .														
Vyrobena (sklízeno) . .	900		230.-	180.-	240.-	10	480.-	385.-	390.-	380.-	70			
Příjem celkový včetně zásoby na počátku roku	1426		437.30	408.60	332.-	10	681.5	538.2	390.-	380.-	70			
Prodáno	500 164													
Ke stravě	65													
Dělnictvu														
Vysázeno	80.-													
Výměnkami	20.-													
Zkrmeno:	koňmi			70.-	134.5		2.30	20.5						
	taž. voly													
	dojnicemi	5.-		260.5	39.80	12.-	10.-	269.30	257.-	390	70			
	ost. skotem	15.90		46.30	19.50	50.-								
	vepří	155.60							19.-					
drůbeží	9.50		30.-					3.70						
Součet vydání	956.5		337.30	129.30	196.5	10.-	271.5	294.2	390.-		70.-			
Zásoba na konci roku	400.- 369.5		100.-	279.3	135.5	-	410.-	244.-	-		-			

5b. Krmiva.

	Chrást	Řízky	Siláž	Křachy	Šrot kukurnič.	Žalhy	Šrot	Otruby	Krmná mouka	Pokru- tiny	Rybi moučka	Dobytčí sůl	Pícní vápno
	q	q	q	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg
Zásoba na počátku roku							90	118				32	
Přikoupeno						4		500			58	100	
Vyrobena	92.-			640	700		299.5	452					
Příjem celkový včetně zásoby na počátku roku	92.-			857	700	4	308.5	1070			58	132	
Prodáno													
Ke stravě													
Dělnictvu													
Výměnkáři													
Zkrmeno:	koňmi												
	taž. voly												
	dojnicemi	80		857			580	808				66	
	ost. skotem	10					370	130				29	
	vepří	2				100	1980	59		58		37	
drůbeží						4	115	13					
Součet vydání	92			857	100	4	308.5	1070			58	132	
Zásoba na konci roku	-			-	600	-	40	60			-	-	

6. Potraviny.

	Mouka pšeničná	Mouka ječmenová	Kroupy oc.					Povidla a zava- řeniny		Zelí čerstvé	Zelí nalo- žené		Zelena		Cukr
	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg
Zásoba na počátku roku	271	300									80				14
Přikoupeno															
Vyrobena	439	575	15										100		600
Příjem celkový včetně zá- soby na počátku roku	710	875	15								80		100		614
Prodáno															200
Ku stravě	355	463	8								80		100		39
Dělnictvu															
Výměnkáři	210	220													180
Darům	39	10													20
Výpis	6	62													
Práce															10
Součet vydání	610	855	8								80		100		349
Zásoba na konci roku	100	120	7								-		-		165

7. Paliva, svítiva, mazadla, látky pohonné.

	Dříví palivové		Uhlí	Petro- lej	Benzin	Oleje			
	m ³		q	kg	kg	kg		El. množ. kč	
Zásoba na počátku roku	42.50								
Přikoupeno	8.-							348.7	
Vyrobena	21.-								
Příjem celkový včetně zá- soby na počátku roku	101.5							348.7	
Prodáno									
Ku stravě	7.-							34.60	
Výměnkáři	13.-							60.25 kč	
Dělnictvu	23.-							30.45 kč	
Výpis	9.-							88.80 kč	
Práce	2.5							88.45 kč	
Práce								46.15 kč	
Součet vydání	54.5							348.7	
Zásoba na konci roku	37.-								

8. Na podzim minulého roku bylo vyseto a vyhnojeno.

Plodina	Osiva	Mrva	Kom- post	Mo- čůvka	Vápnó- dusík	Síran amon.		Super- fosfát	Tho- mas. moučka		Kainit	Sůl dra- selná	Vápnó	Satu- rační kaly
	kg	q	q	hl	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg
Pšenice	100	300							150					
Žito	950	3400							2350					
Žito	111													
Luha									500					
Celkem		3700							3000					

OBSAH

	Strana
Soupis jmění	1
Účetní uzávěrka: Důchod ze zemědělství	2
Čistý výnos ze zemědělství	2
Zúročení aktivního kapitálu	2
Spotřeba rodiny	3
Celkový důchod	3
Důchod mimozemědělský	3
Přírůstek — úbytek jmění	3
Příjem v hotovosti a úvěrem	4-5
Vydání v hotovosti a úvěrem	6-7
Náklady na stravování a výpočet hodnoty stravného dne	8
Celoroční ocenění práce ruční a potažní	8
Ku stravování bylo přikoupeno v hotovosti a úvěrem	9
Pro osobní spotřebu bylo přikoupeno v hotovosti a úvěrem	10
Naturálie dané výměnkem, darem, věnem a na výměnu	10
Výměry pěstovaných plodin a sklizně	11
Přehled o pohybu zvířectva a naturálií	12-15
Průměrná roční doživost 1 dojnice	16
Průměrná roční nosnost 1 slepice	16

MĚSÍČNÍ ZPRÁVY

K ZEMĚDĚLSKÉMU ÚČETNICTVÍ.

A) POKLADNÍ ZPRÁVY.

Účetní rok 193.....

Jméno:.....

Místo:.....

Šupen 193 f.

43

Pošta: *Bojarský*

Okres (soudní): *Bojarský úř.*

Den	Číslo dokladu	Popis účetního případu (Jednotlivé druhy příjmů i vydání uveďte odděleně — za pšenici, žito, mléko, mzda čeledína, ošacení rodiny atd.)	Množství	Cena	Příjem		Vydání	
					Kč	h	Kč	h
		Převáděno			344860		213750	
Úhrnem					344860		213750	
Úhrn vydání odečten od příjmů					213750			
Pokladní hotovost pro příští měsíc					130610			
Na dluh koupeno (zapiše se do rubriky „Vydání“): <i>120g cukru proklaté, 10g chleba, 10g chleba, 10g chleba</i>								
Na dluh prodáno (zapiše se do rubriky „Příjem“): <i>100g cukru proklaté, 10g chleba, 10g chleba, 10g chleba</i>								

MĚSÍČNÍ ZPRÁVY

K ZEMĚDĚLSKÉMU ÚČETNICTVÍ.

B) ZPRÁVY O POHYBU NATURÁLÍ A ZVÍŘECTVA.

Účetní rok 193⁷.....

Jméno: _____

Místo: _____

Jméno :

M. Kavan

Místo :

Janovice

Počáteční stav	Koně	Tažní voli	Ostatní skot	Dolnice a kozy	Ovece	Vepřl	Sleplece	Husy	Holubi	Mléko plné	Mléko odstředané	Podmáslí	Máslo	Tvaroh	Vejce
	kusů	kusů	kusů	kusů	kusů	kusů	kusů	kusů	kusů	l	l	l	kg	kg	kusů
118	4	9	10	14	13	87	5	30	5	1643	230				128
Prodáno				1	5					1513					
Zkrmeno skotem										10					
Zkrmeno vepři										30	230				
Ku stravovánl Hřemílkem										50					71
Zpracováno															45
Převedeno kusů/kg										410					
no															
Součet vyrábáni	4	9	10	13	6	87	5	30	5	1643	230				116
Konečný stav	4	9	10	13	7	87	5	30	5						16

Počáteční zásoba	Otruby	Šrot	Podkrutiny	Mořina	Thermasova moučka	Vápnodusík
	kg	kg	kg	kg	kg	kg
118	118	90	32			
Přikoupeno						
Vyrobeno						
Ze mlýna						
Vyměněno		400				
no						
Součet příjmů	118	490	32			
Prodáno						
Zkrmeno : koňmi . . . . . tažnými voly . . . . . dojnými . . . . . ostatním skotem . . . . . vepři . . . . . drůbeží		40	200	4		
		20	60	1		
		100		05		
		20				
Vyhnojeno pro : pšenici . . . . . žito . . . . . ječmen . . . . . oves . . . . . brambory . . . . . louku						
Součet vydatí	60	380	55			
Konečná zásoba	58	110	265			

	Pšenice	Žito	Ječmen	Oves	Směs-ka	Krmná repa	Brambory	Seno luční	Seno ječlové	Sláma krmná	Sláma stálová	Tráva	Zelený jablek
	kg	kg	kg	kg	kg	q	q	q	q	q	q	q	q
Počáteční zásoba	880	1204	205	5490	500	119	2073	326	2286	92	2015	1532	
Přikoupeno						40							
Vymláčeno, sklizeno													
Součet příjmů	880	1204	105	5490	500	159	2073	326	2286	92	2015	1532	
Prodáno													
Vyseto													
Ku stravování													
Dělnictvu													
Na výměnek													
Do mlýna													
Zkrmeno:	koňmi	tažnými voly	dojnými	ostatním skotem	vepří	drůbeží							
	300		40	80	200	80	20	103	40	2-	19-	10	4
Součet vydání	0.94	126	620			506	9.50	26	83	15	39-	200	
Konečná zásoba	880	120	929	487	500	159	1567	3165	226	69	1865	1432	

	Mouka	Krmná py-	Ovoce	Mák	Zelí	Dřeví	Uhlí
	kg	kg	kg	kg	kg	m³	q
Počáteční zásoba	271	308	55	44	41	80	724
Přikoupeno							
Vyrobeno			160				
Součet příjmů	271	308	215				724
Prodáno							
Ku stravování	30	20	15				1
Dělnictvu							
Na výměnek		100	80				14
Darováno	5	100					*
Zkrmeno:	dojnými	ostatním skotem	vepří	drůbeží			*
	3						*
Součet vydání	38	120	95				24
Konečná zásoba	233	180	120				90
Počet stravových dnů, vypravených během měsíce v domácnosti							
Rodina	Čeští a národní	Výrobek	Hosté	Svatby pro národní	Řemeslníci		
dospělí	dětí	dospělí	dospělí	dětí	dnů	dnů	
62	31						

Poznámky:

Pro příjemce úloze (do patřičné políčky)

Zemědělský ústav účetnicko-spravovědný ČSR.

Země: *Moravskoslezská*

Zemědělská plocha: ..... ha

Okres (soudní): *Bystřice n. P.*

Nadmořská výška: ..... m

SOUPIS JMĚNÍ

(inventura)

dne 31. prosince 19³⁶.

a

dne 31. prosince 19³⁷.

Jméno: *Miloslav Karas,*

Místo: *Vojetín* Pošta: *Rozsochy.*

Předmět jmění	Dne 31. prosince 1936				Dne 31. prosince 19.....			
	Výměra v ha	Cena jednotky	Úhrnná cena		Výměra v ha	Cena jednotky	Úhrnná cena	
			Kč	h			Kč	h
I. Kapitál půdy.								
a) Vlastní (ohospodařované):								
Pole (bez meliorací)	26,80	9000	241200		2680	9000	241200	
Chmelnice (bez drátěnek)								
Domácí zahrady (bez stromů)	0,19	8000	1520		0,19	8000	1520	
Ovocné zahrady (bez stromů)								
Vínice (bez keřů)								
Louky (bez meliorací)	3,43	9000	30870		3,53	9000	31770	
Pastviny	0,50	1000	500		1,50	1000	1500	
Cesty	1,-				1,-			
Půda neplodná								
Zastavěná plocha	0,29				0,29			
Půda vlastní ohospodař. celkem			221200				221200	
b) Přinajaté:								
za roční nájemné								
Pole		Kč						
Louky		Kč						
Pastviny		Kč						
Půda přinajatá celkem								
c) Lesní a jiné:								
Lesní půda (bez stromů)	9,95	1500	14925		9,95	1500	14925	
Vodní plocha (bez ryb)	0,12	3000	360		0,12	3000	360	
Lom								
Pískovna								
Půda lesní a jiná celkem			15285				15285	
d) Pronajaté:								
za roční nájemné								
Pole		Kč						
Louky		Kč						
Pastviny		Kč						
Půda pronajatá celkem								
Úhrnem kapitál půdy								
II. Kapitál meliorací.								
	Zřízeno v roce	Novo- hodnota Kč		Zřízeno v roce	Novo- hodnota Kč			
a) Vlastních pozemků:								
Zařízení odvodňovací	1928	5954	4420	1928	5954	4290		
Zařízení zavodňovací								
Drátěнки ve chmelnici								
Součet								
b) Přinajatých pozemků:								
Zařízení odvodňovací								
Zařízení zavodňovací								
Úhrnem kapitál meliorací			4560 4420 140					

Předmět jmění	Dne 31. prosince 19.16					Dne 31. prosince 19.27				
	Zřizeno v roce	Novo-hodnota Kč	Úmor Kč	Úhrnná cena		Zřizeno v roce	Novo-hodnota Kč	Úmor Kč	Úhrnná cena	
				Kč	h				Kč	h
III. Kapitál budov. *)										
a) Vysoké stavby:										
Obydlí	1920-24	1 000 000		750 000		1920-24	1 000 000		822 000	
Sýpka	1928	15 000		12 000		1928	15 000		12 000	
Stáje	1920	4 200 000		3 000 000		1920	4 200 000		3 800 000	
Stodoly	1928	3 000 000		2 500 000		1928	3 000 000		2 500 000	
Kolny	1914			1 000 000		1914			1 000 000	
Byty deput.		1 000 000		800 000			1 000 000		800 000	
Chlévky	1934	1 000 000		800 000		1934	1 000 000		800 000	
b) Nízké stavby:										
Hnojiště, žumpy						1933	1 000 000		1 000 000	
Řízkové a siláž. jámy										
Studny (bez pumpy)										
Ploty, zdi										
Napajedla										
Vodovod (bez mot.)										
Elektr. ved. (bez mot.)										
Úhrnem kapitál budov				2 027 300					1 996 900	
IV. Kapitál rostlin:										
Ovocné stromy		Počet kusů	Cena jednotky Kč	560 -		Počet kusů	Cena jednotky Kč	600 ✓		
Vinná réva		40				40				
Chmel. sazenice										
Lesní stromy . . m ³				380 000				393 000 ✓		
Divoké stromy . m ³		64	23	1 408		64	24	1 536 ✓		
Hnojiva použitá na podzim (udati k jakým plodinám)	Plodina	Množství q	Cena jednotky Kč			Plodina	Množství q	Cena jednotky Kč		
Mrva . . 120 vozů		120	15,50			120	15,50			
» . . 165 »		165	15,50			165	15,50			
Kompost . . vozů										
» . . »										
Močůvka . . 2,50 hl										
Saturační kaly . . q										
» . . »										
Vápno . . . . . »						1000		1880 ✓		
» . . . . . »										
Síran amonný . . »										
» . . . . . »										
Superfosfát . . »										
» . . . . . »										
Thomas. struska { 5 »		23 50	58	1363 -		23 - ✓		1339		
» 100 »		4 50	58	261 -		1 50 ✓		825 ✓		
~~Kámit~~ . . . . . »		5 -		290 -		5 - ✓		197 50		
Kámit . . . . . »										
Síran amonný . . «										
» . . . . . »										
Úhrnem kapitál rostlin				1 940				3 937 50		

*) Vepsati i hodnotu budov přinajatých, s poznámkou »přinajaté«!

Berní úřad v Bystřici nad Canouš.

Berní obec: Vojetín *) Čís. konta: ..... *)

Berní knížka.

Jméno: Karas Antonín

Bydliště: Vojetín
(Místo, ulice, čís. domu)

*) Jméno berní obce, číslo daňového konta a účel platby (druh daně) uvádějte vždy na rubu složenky a stvrzenky vplatního lístku.

Poučení o splatnosti přímých daní a vybíraných k nim přírážek, pak o způsobu placení daní a přírážek a o následcích opožděného placení viz vzaďu.

Med. konc. čís. 130.

Z. f. ř. čís. 11.262-V. ai 1928.

Cena 80 h.

Rok

II. Vyúčtování nepředepsané

Povinnost na dani	za		Daně přímé (s přírážkami)	Daň z obrátu a přepychová
	čtvrtletí	roku		
děchodové podle r. 1927	1-IV	1928	717	
" " r. 19				
" " r. 19				
výdělkové				
" " r. 19				
pozemkové			1915	
" " r. 19				
" " r. 19				
domovní			22758	
" " r. 19				
" " r. 19			15345	
Úhrnem			281300	
			289470	
Zbývá k 31./XII. 19				8740

Poznámky:

1928

(zatímní) povinnosti.

Úhrada	Na rok	Daně přímé (s přírážkami)		Daň z obrátu a přepychová	
		Kč	h	Kč	h
Placeno dne 14. 11. 1927	1928	18710		16650	
" " 10/1 28	"	81290			
" " 12/1 28	"	950			
" " 6/11 28	"	94770			
" " " " "					
" " " " "					
" " " " "					
Úhrnem		280470		16650	

III. Rekapitulace.

1. Na předepsané povinnosti podle vyúčtování I. nedoplatek (černé), přeplatek (zelené).			
2. Na nepředepsané povinnosti podle vyúčtování II. nedoplatek (černé), přeplatek (zelené).			
Napřímých daních s přírážkami číln konečný	nedoplatek	přeplatek	
	8120	8120	
			Platbu na nepředepsanou daň z obrátu viz nahore.*

Na rok 1928 číln nepředepsaná (zatímní) povinnost (bez daně z obrátu a daně přepychové) až do oznámení nových předpisů čtvrtletně ..... Kč; po oznámení nových předpisů řídí se nepředepsaná povinnost podle nich.

BEZPLATNÝ ŠEKOVÝ VPLATNÍ LÍŠ

Jméno a bydliště vplátcovo:

Jméno

Karvas Ond.

Místo

*Pojelín
0. 4*

Ulice

Tímto šekovým vplatním lístkem lze platit přímé daně s přírážkami a příslušenstvím, daň z obratu a přepychovou, poplatky, voj. taxu a ostatní dávky, předepsané u berního úřadu, vyjímajíc dávku z majetku, sirotčí peníze a soudní deponata, pro něž jsou zvláštní šekové vplatní lístky.

Šekový vplatní lístek poštovní spořitelny.

Stvrzenka

na vklad 1002 Kč — h

slovy

jedemilátoval
Kč — h

pro šekový účet číslo **43.695** Praha

Vlastník účtu

**Berní úřad
Bystřice n. Pernštejnem**

podpis pošt. úředníka

Ve vlastním zájmu

Poštovní úředník oddělí tuto stvrzenku a vrátí ji platiteli jako potvrzení.

Nesmí se od stvrzenky oddělit.

Platil jsem:

V obci: vojelín

na čís. 10 konta
plateb. rozkazu

Daň	za rok	Kč	h
Popl. D.	20	208	10
Domě	31	700	45
z obratu	30	93	45
poplatek čís.			
voj. taxu čís.			
Úhrnem . . .		10 020	99